

ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

ЗА

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА А.4.3-ВИКЕНД КУЌИ И ДРУГИ ОБЈЕКТИ ЗА ВРЕМЕНО СМЕСТУВАЊЕ НА КП БР. 567/2, КО НИЖЕ ПОЛЕ, ОПШТИНА БИТОЛА

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ

Октомври, 2022 година

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19, ТЦ Тафталиџе 1/спрат 3 лок.1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Со цел навремено да се согледаат можните влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола, согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (видено од Копија на потврда, дадено во прилог).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,

Љупчо Аврамовски, дипл. економист,

Кети Стојановска, м-р. по менаџмент на човечки ресурси.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Уверение со број 12-4226/3 од 21.06.2022 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Енвиرو Ресурси, ДОО Скопје

Управител

Емил Стојановски

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19, ТЦ Тафталиџе 1/спрат 3 лок.1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за стратегиска оцена врз животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

Р Е Ш Е Н И Е

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животната средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена на животна средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 23 став (3), член 72 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина на (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22) и се стекна со правото да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Енви́ро Ресурси, ДОО Скопје

Управител

_____
Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4226/3
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Стојановски Душан Емил роден на 01.03.1975 година во Скопје, дипломирал на ден 13.09.2007 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 26.12.2012 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4349/2
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Аврамовски Методија Љупчо роден на 01.03.1953 година во Скопје, дипломирал на ден 22.06.1977 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Економски факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 30.12.2010 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

Број: 0805-50/150020210479147

Датум и време: 10.12.2021 г. 09:21:06

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

Zafir

Hadji

Zafirov

Digitally signed
by Zafir Hadji

Zafirov

Date:

2021.12.10

09:21:42 +01'00

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

СОПСТВЕНИЦИ

Име и презиме/Назив:	ЉУПЧО АВРАМОВСКИ
Адреса:	ВАСИЛ ГОРГОВ бр.20-1/40 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00

Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ.КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00

ДЕЈНОСТИ

Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
--	---

ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС

Евидентирани се дејности во надворешниот промет

Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведување на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет
-----------------	--

ОВЛАСТУВАЊА

Управител

Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина
Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Содржина:

	Вовед	11
1.	Цели на Планскиот документ	14
1.1	Цели на заштита на животната средина	17
1.2	Специфични цели на Стратегиската оценка	19
1.3	Употребена методологија	20
1.4	Законодавна рамка	21
1.5	Институционална рамка	23
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оценка на животната средина	25
1.7	Резиме	26
2.	Преглед на планскиот документ	27
2.1	Основи на Планскиот документ	27
2.2	Плански опфат	28
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	28
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	28
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	31
3.1	Сообраќаен план	31
3.2	Комунална инфраструктура.....	32
4.	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	34
4.1	Карактеристики на просторот	34
4.1.1	Сообраќајна поврзаност	34
4.1.2	Релефни услови, наклон и експозиција на теренот	35
4.1.3	Геолошки карактеристики	36
4.1.4	Сеизмолошки карактеристики на теренот	37
4.1.5	Хидротехничка структура	37
4.1.6	Климатски и микроклиматски карактеристики	38
4.1.7	Население	39
4.1.8	Стопанство.....	40
4.1.9	Хидротехничка инфраструктура	40
4.1.10	Културно-историско наследство	42
4.2	Опис на сегашната состојба со животна средина во планскиот опфат	42
4.3	Сегашна состојба со животната средина во и околу планскиот опфат	44
5.	Состојба без имплементација на планскиот документ	47
6.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	48
7.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина	51
8.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање	

	на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ	57
9.	План на мерки за мониторинг на животната средина	68
10.	Нетехничко резиме	70
11.	Прилози	79
	Додаток	81
	Користена литература	84

Вовед

Со изработката на урбанистичка планска документација ќе се стимулира стопанскиот и економскиот развој на Општината и ќе се овозможи побрза реализација на инвестиционата иницијатива што би резултирало со подобрување на социјално-економската положба на одреден број на жители на општина Битола, а воедно ќе се зголеми и унапреди понудата на туристички и угостителски капацитети на овој подпелистерки дел. Планскиот опфат е со површина од 2878 м².

Со самото реализирање на оваа планска задача се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на влијанијата. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе.

Цел на Стратегиската оценка е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина од спроведување на Стратегиската оценка на влијанието на овие плански и програмски решенија и цели.

Стратегиската оценка на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- оценка;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата и
- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, локалната самоуправа на општина Битола е должна да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и

45/11) член 8, општината е должна да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го подготвува локалната управа (Screening)

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиска оцена на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

Анализата на алтернативите кои се опфатени со овој Извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оцена на

влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни сегменти од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Проектниот опфат на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план согласно член 58, став (6) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20), за уредување на земјиште со намена А.4.3 - викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Нижеполе, Општина Битола, се наоѓа југоисточно од градот Битола, во село Нижеполе. Проектниот опфат е согласно границите на КП бр. 567/2, КО Нижеполе. Површината на проектниот опфат изнесува 2.878 м², а истиот е лоциран на оддалеченост од приближно 16.0 км западно од центарот на градот Битола, односно 1.5 км од село Нижеполе.

Границата на проектниот опфат подетално може да се опише на следниот начин:

- на север граничи со: КП бр. 560, и во многу мал дел со КП бр. 546
- на исток граничи со: КП бр. 548
- на југ граничи со: КП бр. 577/1 и КП бр. 568
- на запад граничи со: КП бр. 567/1 и во мал дел со КП бр. 733/2.

Во парцелата се пристапува преку локален пат за село Нижеполе и истиот до градежната парцела ќе биде обезбеден од катастарската парцела 733/2 (култура - патишта, сопственост на РСМ).

Границата на проектниот опфат е прикажана со линија која ги поврзува сите прекршочни точки по X и Y координатите:

точка	н. в.	X - координата	Y - координата	позиција	
1	163	1144.28	4540007,0300	520558,6700	
2	156	1142.05	4540008.9400	520579.8200	
3	136	1138.91	4539979.9689	520.608.0578	
4	154	1137.34	4540019.3700	520613.920	
5	153	1136.24	4540023.9000	520622.1000	
6	152	1135.80	4540024.2100	520624.0100	најсеверна точка
7	153	1133.39	4540004.0500	520638.4600	
8	127	1133.91	4540016.5006	520.634,0941	најисточна точка
9	151	1135.64	4539972.8400	520642.1800	
10	150	1137.74	4539956.6600	520626.9900	
11	147	1139.35	4539950.4500	520615.7500	
12	144	1139.63	4539950.2900	520611.290	најјужна точка
13	169	1140.78	4540007.5700	520588.5900	
14	166	1144.95	4540002.3100	520556.0900	најзападна точка

Предметната локација досега не била опфатена со урбанистички план, општ акт или урбанистичко-планска документација, а од Општина Битола е добиено Уверение дека проектната парцела се наоѓа надвор од градежен реон, воедно не е во опфат на тековни урбанистички планови или одобрени урбанистички проекти. Согласно член 58 став (6) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20), урбанистичкиот проект се

изработува врз основа на добиените услови за планирање на просторот. Добиените Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план согласно член 58, став (б) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20), за уредување на земјиште со намена А.4.3 - викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Нижеполе, Општина Битола се изработени од Агенцијата за просторно планирање со технички број Y15222 од јуни 2022 год., согласно член 62 став (4) точка 1 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21 и 104/22), истите се составен дел на графичките прилози на документационата основа на овој урбанистички проект.

Во непосредна околина на предметната локација се издадени Услови за планирање на просторот за две локации :

- Услови за планирање на просторот за изработка на урбанистички план вон населено место Туристичка населба - Нижеполе м. в. Чакал, Општина Битола со технички број Y14108
- Услови за планирање на просторот за изработка на урбанистички план вон населено место за стопански комплекс со придружни објекти месност Чакал КО Нижеполе, Општина Битола со технички број Y17506.

Во рамките на проектниот опфат, односно КП бр. 567/2 КО Нижеполе Општина Битола, не постои изграден градежен фонд и изградена комунална инфраструктура. До предметната парцела се пристапува преку локален пат за село Нижеполе и истиот до градежната парцела ќе биде обезбеден од катастарската парцела 733/2 (култура - патишта, сопственост на РСМ). Во рамките на планскиот опфат не се идентификувани уредени јавни зелени површини.

Според податоците добиени од Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, предметниот простор се наоѓа во непосредна близина на заштитениот НП Пелистер.

Доколку при изведување на земјените работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18, 20/19), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Согласно член 47 од Законот за урбанистичко планирање доставено е барање за добивање на податоци и информации Министерството за култура - Управа за заштита на културното наследство, но истите не имаат доставено податоци во законскиот рок.

Според податоците добиени од комуналните претпријатија, направена е целосна инвентаризација на постојната комунална инфраструктура во рамките и во непосредна близина на проектниот опфат.

Во рамки на проектниот опфат нема изградена сообраќајна инфраструктура.

Согласно податоците добиени од Јавно претпријатие за државни патишта со број 10-6589/2 од 13.07.2022 год. констатирано е дека предметниот проектен опфат не граничи со државен пат кој е во надлежност на ЈПДП.

Според податоците добиени од ЈКП ИВодоводв - Битола со број 08-5/70 од 04.07.2022 год. на предметната локација не постои водоводна инфраструктура.

Според податоците добиени од КЈП Нискоградба - Битола со број 08-842/1 од 18.07.2022 год. на предметната локација не постои канализациона инфраструктура.

Имено при проектирањето на новата канализациона мрежа за објектите кои се предвидени да се изградат на посочената локација, се предвиди сепаративен систем т.е. отпадните и атмосферските води се прифатат со посебни канализациони цевки. Отпадните води потребно е да се прифатат и одведат до септичка јама или пречистителна станица, во зависност од тоа какви објекти ќе се градат, а атмосферските се прифатат и одведат во најблискиот отворен канал.

Според податоците добиени од АД МЕПСО со број 11-3771/1 од 06.07.2022 год. предметната локација не се пресекува со ЕЕ објекти во сопственост на АД МЕПСО.

Според податоците добиени од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ Скопје со број 11-26/3-315 од 12.07.2022 год. на предметната локација нема електро енергетски инсталации.

Според податоците добиени од АД ЕСМ - Скопје, подружница РЕК Битола со број 08-4111/2 од 19.07.2022 год. на предметната локација не се евидентирани постоечки инсталации и исто така нема податоци за планирани инсталации.

Според податоците добиени од ЈП ИСтрежевов - Битола со број 09-42/128 од 07.07.2022 год. на предметната локација нема подземни инсталации.

Согласно Просторниот план на Република Македонија, со проширувањето и натамошната доизградба на гасоводниот систем изградена е делницата - 2 Неготино-Прилеп-Битола со што ќе се овозможат поволни услови за развој на гасоводната мрежа во овој регион. Трасата на гасовод од делница - 2 минува на 11.5 км североисточно од оваа локација.

Според податоците добиени од Македонски Телеком АД - Скопје со број 44218 од 05.07.2022 год. во границите на проектниот опфат нема постојна МКТ инфраструктура.

Според податоците добиени од Агенцијата за електронски комуникации со број 1404-2035/2 од 14.07.2022 год. во границите на проектниот опфат нема изградени јавни електронски комуникациски мрежи и системи.

Развојот и просторната разместеност на туризмот претставува значаен фактор и движечка сила за поттикнување на развојот на вкупната економија и модернизација на другите области од економскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешно спроведување на насоките и определбите за

поттикнување на развојот на оваа дејност и нејзино рационално разместување во просторот ги детерминираат позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Реализацијата на оваа задача би требало да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и се разбира економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила и вработување.

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето, квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа, Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни органски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции,

билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апроксимацијата на ЕУ законодавството од областа на животната средина преку транспонирање, Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 100/12, 163/13, 10/15 и 146/15);
- Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15 и 39/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 31/20 и 216/21);
- Закон за заштита од бучавата во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 164/15, 63/16 и 113/18) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај. Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Искористување на обновливите извори на енергија - како чиста енергија, преку имплементирање на концептот почиста средина;
- Воспоставување на перманентен мониторинг на квалитетот на водата, почвата и воздухот;
- Збогатување на шумскиот фонд преку засадување на појас од соодветни дрвни растенија;
- Сочувување на постојниот биодиверзитет и елиминирање на можните контаминации на истиот и негово исчезнување;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите медиуми во животната средина од страна на локалните и Републичките здравствени институции од аспект на сочувување на здравјето на населението;
- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на негативните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

- ⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;
- ⇒ Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оценка

Специфичните цели на Стратегиската оценка на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на флора и фауна;
- Обезбедување на заштитни зелени појаси и формирање на хортикултурни насади од аспект на појава на зголемена бучава и вибрации;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со отпадот и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;
- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

Планскиот опфат е усогласен со:

- Просторниот план на РМ;
  - Условите за планирање на просторот.
- Планската документација треба да биде во корелација со:
- Стратегија за регионален развој на РМ;
  - Национална стратегија за регионален развој 2007-2009;
  - Втор национален извештај за климатски промени;
  - Втор Национален еколошки акционен план на РМ, 2006;
  - Национален план за управување со отпад во РМ 2008-2020;
  - Стратегија за води на РМ;
  - Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската Конвенција, 2005.

Врска со други ѝлански документи:

Просторен план на РМ

- Уважување на реалните фактори на развој;
- Превземање стимулативни мерки од страна на државните и други видови поддршка за програми на локалните заедници и стопанските актери;
- Воспоставување на пазарни принципи и формирање соодветна институционална рамка во која ќе можат да функционираат пазарните институции;
- Создавање на регионален диференциран амбиент за стопанисување со помош на соодветна политика.

Национален еколошки акционен план:

- Да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики;
- Да се поттикнат индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина;
- Да се дадат насоки за еколошки одржлив пристап;
- Да се зголеми степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина.

1.3 Употребена Методологија

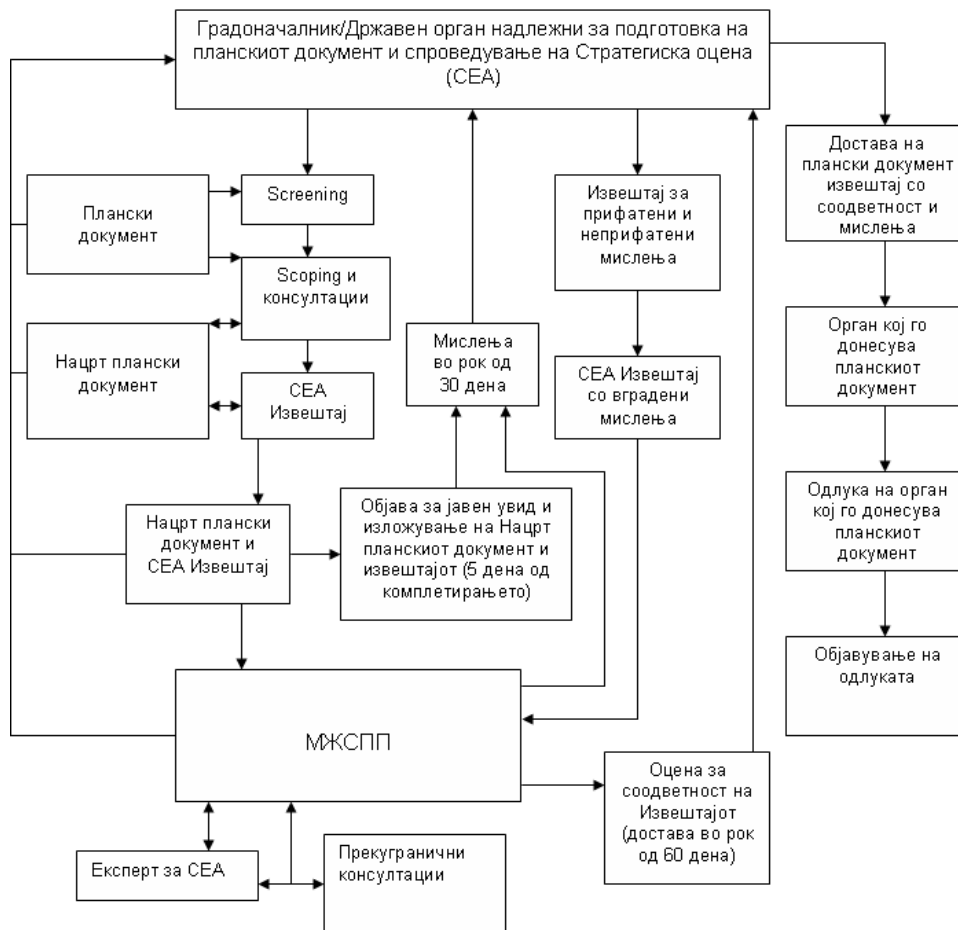
При подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена се креираше методологија компатибилна на карактеристиките на просторот опфатен со планскиот документ, планската задача, достапните стратегии и документи.

Постапно се превзедоа следните чекори:

- Се направи првичен увид на сегашните состојби во животната средина во анализираниот плански опфат, неговата околина и пошироко;
- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, намената и категоријата на земјиштето;
- Со планерот се реализира разговор за целите на инвестиционите активности и содржини кои ќе бидат опфатени во просторот;
- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;
- Дефинирани се целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Согледување на можните негативни влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;

- Надминување на евентуалните влијанија или нивно ублажување и за таа цел предлагање на превентивни и корективни мерки;
- Предлагање на систем на перманентен мониторинг на состојбите;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

Спроведување на постапка за оцена на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина (СЕА)

При изготвување на планскиот документ користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, национални стратешки документи, релевантната законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички плански документи, катастарски скици и други документи релевантни за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2,

КО Ниже Поле, општина Битола е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Закон за Животна средина

Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 114/07);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11);
5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ” бр. 122/11).

Заштита на природата

Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18).

Закон за квалитет на амбиентниот воздух

Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15).

Закон за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20).

Управување со отпад

Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15, 39/16, 63/16 и 31/20) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 31/20 и 216/21).

Заштита од бучава

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15).

Закон за водите

Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21).

Закон за заштита и спасување

Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18).

Просторно планирање

Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ” бр. 39/04).

Закон за просторно и урбанистичко планирање

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20).

Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20).

Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за органи на управата ги дефинира одговорностите на Министерството за животна средина и просторно планирање, како што следи:

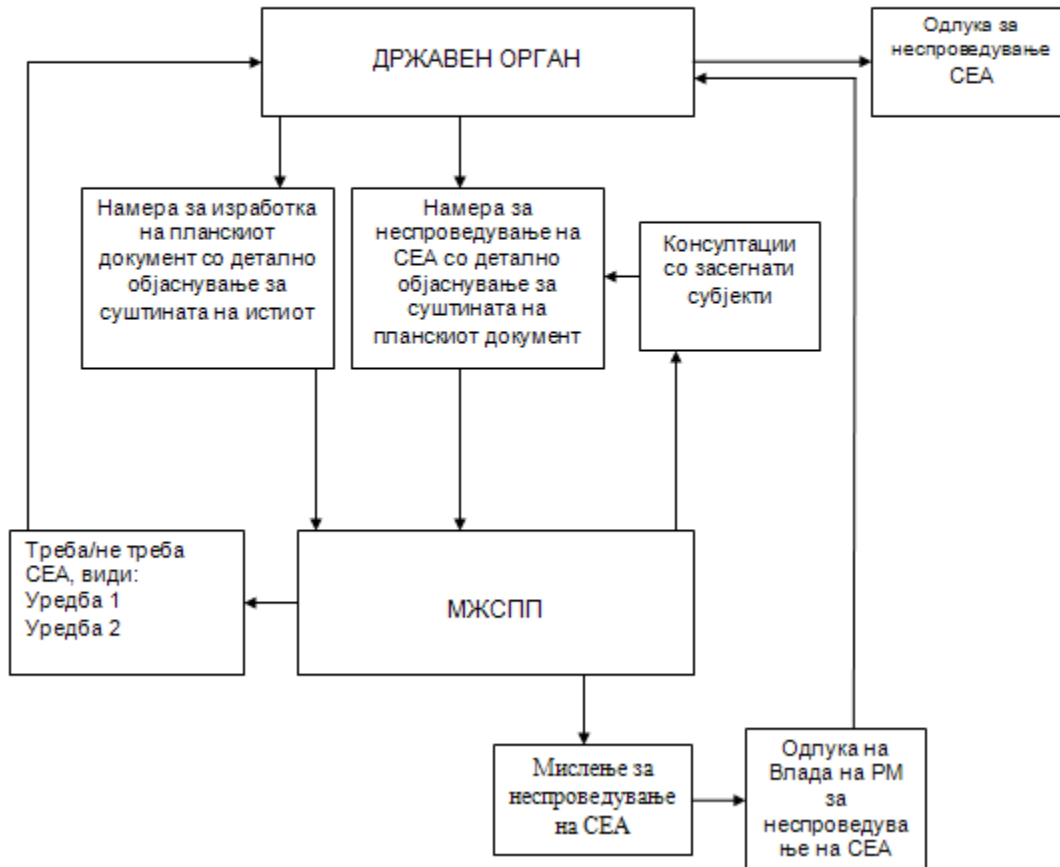
- Подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
- Подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и;
- Воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.

Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат-усвојуваат планските документи имаат обврска за:

- Подготовка на извештајот за СОВЖС;
- Објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;
- Објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;
- Подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;
- Комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и

- Мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

**Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на
стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвуваат државни органи (Screening)**

Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава која може да биде засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

Други министерства и државни институции со одредени надлежности на полето на заштита на животната средина се:

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт и врски;
- Републички Завод за здравствена заштита;
- Министерство за здравство;
- Управа за хидрометеоролошки работи и
- Единиците на локалната самоуправа.

Постои и Парламентарна комисија за животна средина, која соработува со Министерството за животна средина и просторно планирање.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;
- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите засегнати страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;

- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола, органот е должен да ги следи ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето со цел во раната фаза да се согледаат евентуалните негативни влијанија напоредно со изработката на планската документација пред да биде прифатлива за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ

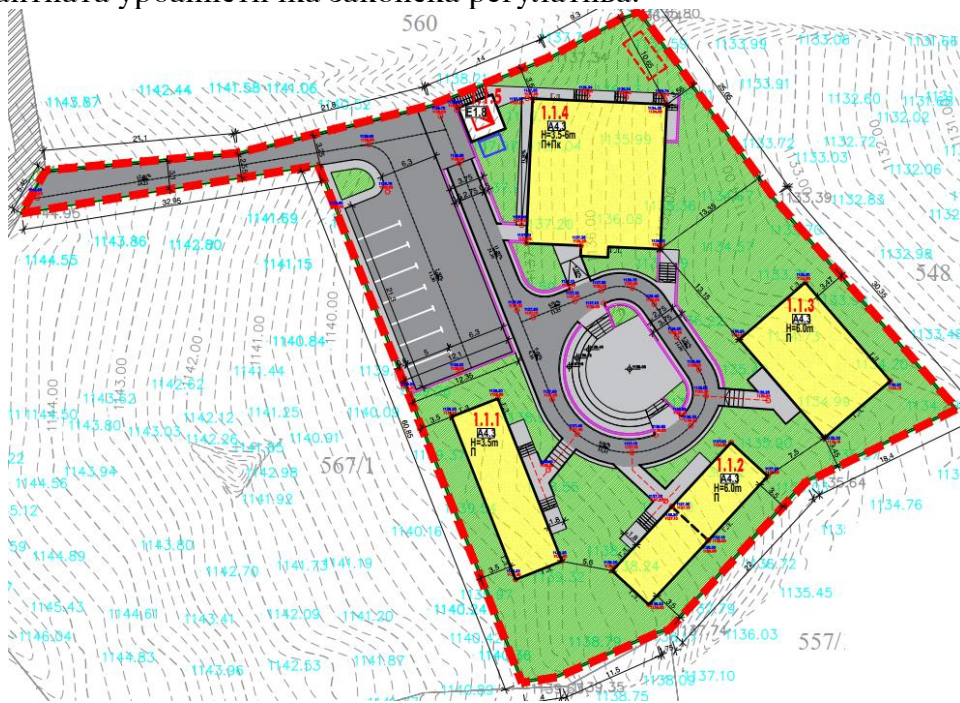
2.1 Основи на Планскиот документ

Основна стратешка определба на Република Македонија е обезбедување услови и изградување на отворено стопанство, поголема инфраструктура и економска интеграција со соседните и европските земји и вклучување во современите текови и форми, како и квалитативни промени во просторната, економската и социјалната структура, со што се подобрува просторната рамнотежа во развојот, со почитување на локациските, техноекономските како и критериумите за заштита на животната средина.

Туризмот и угостителството претставува една од потенцијално најдинамичните форми на економскиот развој и промените во просторно-урбаната структура.

Туристичките и угостителски комплекси треба да значат и започнување на процесот на реструктурирање на просторот во Македонија. Се очекува со овие стопански комплекси да се решат најбитните проблеми во однос на странските инвестиции: трансфер на странска технологија, пристап кон странски пазари, конкурентни цени и притоа да се обезбеди заштита на домашната култура од влијанието на странскиот систем. Предностите на таква политика се големи во однос на враќањето на довербата на странските партнери. При тоа ќе се обезбедат и голем број на нови вработувања.

При планирањето на просторот, максимално се почитувани барањата и програмските задачи договорени со нарачателот во корелација со релевантната урбанистичка законска регулатива.

Графички приказ за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола

2.2 Плански опфат

2.2.1 Географска и геодетска местоположба

Проектниот опфат е согласно границите на КП бр. 567/2, КО Нижеполе. Површината на проектниот опфат изнесува 2878 м², а истиот е лоциран на оддалеченост од приближно 16 км западно од центарот на градот Битола, односно 1,5 км од село Нижеполе.

Границата на проектниот опфат подетално може да се опише на следниот начин:

- на север граничи со: КП бр. 560, и во многу мал дел со КП бр. 546
- на исток граничи со: КП бр. 548
- на југ граничи со: КП бр. 577/1 и КП бр.568
- на запад граничи со: КП бр. 567/1 и во мал дел со КП бр. 733/2.

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

Согласно потребите на инвеститорот, основна намена на просторната единица се предвидува да биде А.4 - времен престој, односно А.4.3. викенд куќи и други објекти за времено сместување, користејќи ја можноста за предвидување на комплементарни намени согласно важечката легислатива.

Со цел да се збогати просторно - функционалниот и типолошкиот карактер на просторот и објектите наменети за примарни функции, предвидено е основната намена, согласно член 80 (5) од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20), да се дополни со следните комплементарни намени:

- Внатрешен сообраќај и паркирање;
- Зеленило и рекреативна намена;
- Неопходна комунална инфраструктура;
- Угостителски функции и прехрана, согласно тоа, што се работи за заедничко домување, односно привремен престој.

Имено, на локацијата се предвидени 3 посебни градби наменети за сместување и 1 централна градба за заеднички функции (кујна, дневен престој, забава и рекреација, работа и дополнителни простории во контекст на опслужување на основните функции, како тоалети, остави, перална, котлара).

Предвиденото решение нуди автомобилски пристап до локацијата, потребен паркинг согласно важечката легислатива за објекти со оваа намена, внатрешна пешачка инфраструктура и површини со зеленило и рекреативна намена.

Од самиот пристапен пат почнува пешачкиот пристап кон локацијата кој кружно тече околу централниот отворен простор и истиот ја прати конфигурацијата на теренот. Од овој главен пристапен пат кој е со ширина од 2.75 м и пад од 12% до 0% се пристапува до сите поединечни објекти.

На анализираната парцела предвидени се 4 поединечни објекти:

- Објект бр. 1.1.1 - Бунгалов 1 и 2 (кој опслужува 2x2=4 единици)

- Објект бр. 1.1.2 - Бунгалов 3 и 4 (кој опслужува $2 \times 2 = 4$ единици)
- Објект бр. 1.1.3 - Бунгалов 5 (кој опслужува 2 единици)
- Објект бр. 1.1.4 - Централен објект (простории за заеднички престој).

Предвидени се 3 објекти, односно 5 бунгалови, со 10 независни единици со сопствена бања, со вкупен капацитет од 24 легла и можност за 4 дополнителни легла.

- Објект бр. 1.1.1 - Бунгалов 1 и 2

Овој објект е сместен на југозападниот дел од локацијата и ги опслужува бунгаловите 1 и 2 кои се поставени во низа со дилатациона фуга помеѓу нив. Во него се пристапува од североисток од главната патека и конфигурациски е сместен на највисоката точка на локацијата.

- Објект бр. 1.1.2 - Бунгалов 3 и 4

Овој објект е сместен на југоисточниот дел од локацијата и ги опслужува бунгаловите 3 и 4 кои се поставени во низа со дилатациона фуга помеѓу нив, земајќи ја во предвид и висинската разлика на теренот. Во него се пристапува од северозапад од главната патека. Еден од овие бунгалови е адаптиран за пристап и престој на инвалидизирани лица.

- Објект бр. 1.1.3 - Бунгалов 5

Овој објект е сместен на југоисточниот дел од локацијата и опслужува 2 независни единици. Во него се пристапува од југозапад од главната патека и конфигурациски е сместен на најниската точка на локацијата.

- Централен објект - заеднички простории

Овој објект е сместен на северниот дел од локацијата и ги опслужува просториите за заеднички престој. Користејќи ја конфигурацијата на теренот содржините се сместени на три нивоа.

Во централниот објект на ниво (0.00) се влегува од југ директно од дворното место. Преку влезниот хол и скалиштето се опслужени со топла врска сите предвидени простории во овој објект. На ова ниво се сместени санитарните јазли, засебно за машки, женски и инвалидизирани лица, кујната, трпезаријата и дневниот престој. Предвиден е и економски влез од северната фасада кој води до оставата за храна и кујната, каде е предвиден и санитарен јазол за вработените лица.

Преку скалиштето се пристапува на нивото (3.15), кое е дел од поткровниот простор каде се предвидени просториите за работа. На најдолното ниво -3.00, предвидена е менаџерска канцеларија за целиот комплекс, соба за рекреација со сопствен санитарен јазол, како и остава, перална и котлара. Во котларата се пристапува директно од терен.

Проектен опфат.....	2.878,0m ²
Површина за градење.....	597,0m ²
Пешачко-колска површина.....	664,2m ²
Пешачка површина.....	476,5m ²
Површина на зеленило.....	1.140,3m ²

ТАБЕЛА СО НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА КП бр. 567/2

	проектен опфат	површина за градење	пешачка и пешачко-колска површина	зеленило
површина (m ²)	2878,0	597,0	1140,7	1140,5
процент на застапеност (%)	100	20.7	39.6	39.7

ТАБЕЛА СО НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА УРБАНИСТИЧКИТЕ ПАРАМЕТРИ НА ПАРЦЕЛАТА ВО ПРОЕКТНИОТ ОПФАТ СПОРЕД УРБАНИСТИЧКОТ ПРОЕКТ

број на парцела	површина на градежна парцела (m ²)	број на површина за градба	површина за градба (m ²)	етажна развиена површина (m ²)	процент на изграденост (%)	коэффициент на искористеност	основна класа на намена	кота на нулта плоча во m'	макс. висина на градба во m'	макс. висина на градба во катови	паркирање
1.1	2878,0	1.1.1	104,0	104,0	3.6	0.04	A4.3	1.20	3.50	П	4 паркинг места во рамките на парцелата
		1.1.2	104,0	104,0	3.6	0.04	A4.3	1.20	6.00	П	
		1.1.3	136,0	136,0	4.7	0.05	A4.3	1.20	6.00	П	
		1.1.4	237,0	474,0	8.2	0.16	A4.3	1.20	3.5-6.00	П+Пк	
		1.1.5	16,0				E1.8				
вкупно:			597,00	818,00	20.7	0.28					

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.

3.1 Сообраќајно поврзување

До предметната парцела се пристапува преку локален пат за село Нижеполе и истиот до градежната парцела ќе биде обезбеден од катастарската парцела 733/2 (култура - патишта, сопственост на РСМ). Во рамките на предметната парцела е предвидено сообраќајно решение, се пристапува автомобилски и пешачки од северозападната страна до предвиден паркинг простор преку кој понатаму се пристапува до пешачко-колска патека која кружи околу центарот на локацијата и овозможува пристап од неа до сите објекти.

На просторот планиран за паркинг се предвидени 8 паркинг места од кои едно е за инвалидизирани лица. Предвидените паркинг места се согласно Правилник за урбанистичко планирање - за намена А4 - времено сместување - 1 паркинг место на 8 легла. Во предметната парцела, според планираната програма предвидени се максимум 28 легла, што значи:

$$28 \text{ легла} / 8 = 3.5 = 4 \text{ паркинг места}$$

Спрема Правилник за урбанистичко планирање потребни се 4 паркинг места, а на локацијата се предвидени 4 паркинг места за корисниците, 3 паркинг места за посетители и 1 паркинг место за инвалидизирани лица.

Патеката која е предвидена кружно да поминува низ центарот на локацијата овозможувајќи им на корисниците пристап до сите објекти планирана е со широчина од 3.75м, истата е со пад од 0% до 12% заради конфигурацијата на теренот. Патеката е континуирана и преку неа е овозможен пристап за против пожарно возило.

Сообраќајната површина во рамките на анализираната парцела изнесува 1.140,7 м², односно 39.6% од вкупната површина на анализираната парцела.

Завршната обработка на пристапната патека од влезот во парцелата до паркинг местата е предвидена од бехатон плочки, а патеките кои продолжуваат внатрешно и кои овозможуваат пристап до и ги поврзуваат објектите едни со други се предвидени со завршна обработка исто така од бехатон плочки врз набиена земја.

Партерно решение со хортикултура

Партерното решение се состои од површина за пристап-пристапни патеки, ниско и високо зеленило. Согласно член 166 и 169 од Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21 и 104/22), а имајќи ја во предвид основната намена, типот и големината на градбата, во рамки на градежната парцела планирано е приватно дворно зеленило. Теренот кој е предмет на овој проект е во пад, а објектите кои се предвидени се на различни нивоа едни од други. За совладување на различните нивоа предвидена е една главна патека која е со кружна форма и неколку споредни

патеки за пристап до објектите. Кружната патека е континуирана со профил од 3.75 м овозможувајќи евентуален пристап на против-пожарно возило или возило за помош. Главната патека заради падот на теренот има на делови различен пад од 0% до 11% и истата има завршна обработка од бехатон плочи поставени на претходно набиена земја. Од главната патека се разграничуваат посебни патеки кои водат до објектите, од кои две се предвидени во пад за пристап на инвалидизирано лице до објектите. Во централниот дел кој е формиран од патеките, предвидено е скалесто седење на неколку нивоа т.е. платформа за заедничка употреба на корисниците.

Предметната парцела се наоѓа во с. Нижеполе, во планински предел со живописна природа, па цел на ова проектирано решение е формирајќи минимални потребни површини за градба и инфраструктура да се задржи максимално зеленилото околу објектите и низ цела парцела. Површината наменета за зеленило е поделена на површина со ниско зеленило и површина со високо зеленило, а во рамките на парцелата вкупната озеленета површина изнесува 1.140,5 м², односно 39.7% од вкупната површина на анализираната парцела.

3.2 Комунална инфраструктура

Според податоците добиени од ЈКП Водовод - Битола со број 08-5/70 од 04.07.2022 год. на предметната локација не постои водоводна инфраструктура. Со оглед на тоа, нема да се користи независен изворник и подземни води, односно, снабдувањето со потребната количина на технолошка вода ќе биде решено со помош на вкопан резервоар за вода со капацитет од 5Т имајќи ги во предвид максималниот број на легла 28 и водоснабдителна норма Q од 150л/ден/корисник или:

Пресметка за потребна количина на вода за привремено сместување

$$Q_{\text{max/час}} = \frac{N_k \times Q \times a_1 \times a_2}{86400}$$

Каде што:

- N_k - број на корисници - 28
- Q - водоснабдителна норма - 150л/ден/корисник
- a_1 - коефициент на дневна нерамномерност - 1.3
- a_2 - коефициент на часовна нерамномерност - 1.5

$$Q_{\text{max/час}} = \frac{28 \times 150 \times 1.3 \times 1.5}{86400} = 0.1 \text{ l/s}$$

Ваквото решение ќе се користи се до моментот додека ЈКП Водовод - Битола не обезбеди приклучок до водоводната мрежа.

Според податоците добиени од КЈП Нискоградба - Битола со број 08-842/1 од 18.07.2022 год. на предметната локација не постои канализациона инфраструктура. Имено при проектирањето на новата канализациона мрежа за објектите кои се предвидени да се изградат на посочената локација, се предвидува сепаративен систем т.е. отпадните и атмосферските води се прифатат со посебни канализациони цевки. Отпадните фекални води

предвидено е да се прифатат и одведат до пречистителна станица со капацитет од 16.000л имајќи ја во предвид пресметаната отпадна фекална вода (7л/с) според максималниот број на корисници - 28 и предвидениот санитарен прибор. Атмосферските води ќе се прифатат и одведат во предвидениот резервоар за технолошка вода и истите ќе се искористат за водоснабдување на дел од објектот и за наводнување на зелените површини предвидени во партерното решение.

Согласно податоците за електроенергетски објекти и инфраструктура од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје (10-26/3-315 од 12.07.2022 год.) на анализираната локација нема постоечки ел. енергетски инсталации.

Потребната електрична енергија предвидено е да биде обезбедена преку бетонска столбна трафостаница (БСТС) до максимум 400кВА (димензионирањето и опремата на трафостаницата ќе бидат дефинирани со основниот проект за трафостаницата, согласно предвидената едновремена моќност од предвидените објекти кои се прамет на напојување.

Дел од потребната електрична енергија ќе биде обезбедена преку фотоволтаичен систем, поставен на кровната конструкција. Моќноста на фотоволтаичниот систем ќе биде дефинирана согласно основниот проект за ел. инсталации.

4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

Битола е најголемиот градски центар во плодната и најголемата македонска котлина Пелагонија и втор град по големина во Република Македонија. Градот Битола се наоѓа во крајниот југозападен дел на Р. Македонија, во подножјето на планината Баба со врвот Пелистер (2601 м) непосредно до грчката граница која е оддалечена 13 км. Битола на север е опколена со четири поврзани ридови, со височина од 640 до 890 метри, наречен Баир, кои се дел од Облаковско-снеговската планина (1430 м). Од југот, градот е заграден со ридот Тумбе Кафе, со височина од 744 м кој е огранок на повисокиот планински локалитет Неолица, а таа пак е дел од пространата Баба Планина. Кон исток, Битола е широко отворена кон котлинското дно на Пелагонија, а кон запад, кон флувогацијалните наноси на реката Драгор, широката ѓаватска прегребенска долина и високиот Пелистер.

Местоположба на градот Битола во Република Македонија

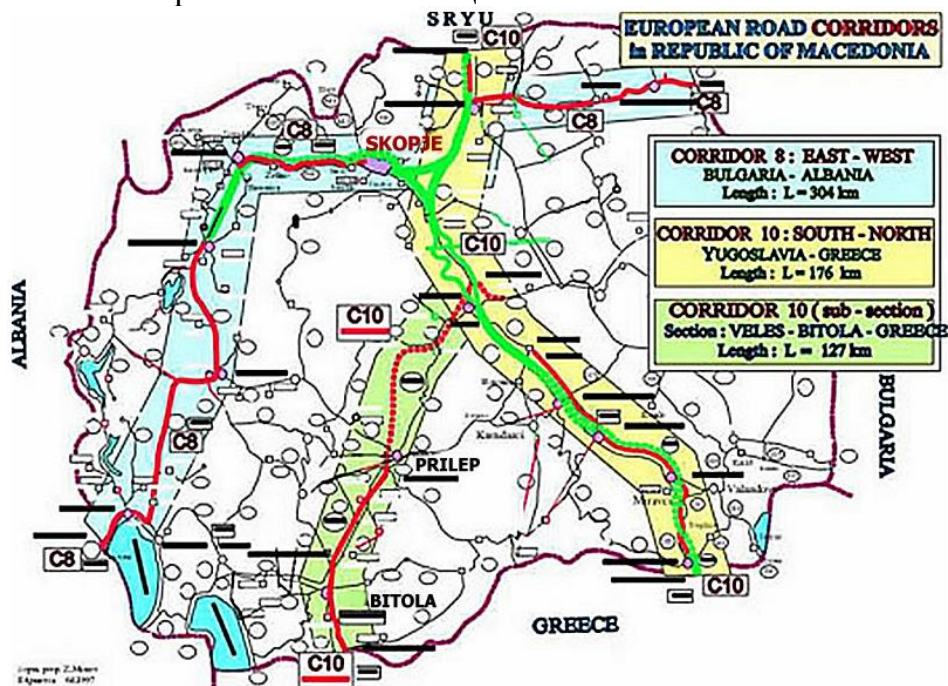
4.1.1 Сообраќајна поврзаност

Битола има добри сообраќајни врски со соседните и подалечните градови од земјата и странство речиси во сите правци. Само на 14 км е државната граница со Република Грција, воспоставена по Балканските војни во 1913 година. Како најважни магистрални комуникации кон север се: Битола - Прилеп (поранешна ознака М-27, а денес М-5) кој се надоврзува со автопатот од меѓународно значење во близина на Градско (ознака Е-75 или М-1). Потоа на запад: Битола - Охрид (ознака М-26 или М-5), кој што натаму

се поврзува со западната магистрала. На југ: Битола - Грчка граница - Лерин (поранешна ознака М-27 или Е-56, денес М-5). Многу важни за комуникацијата со градот се и патните правци од регионален карактер: Битола - Крушево, Битола - Демир Хисар - Кичево, Битола - Пелистер, Битола - Нижеполе, Битола - Бач - Старавина, Битола - Маково - Рапеш и др. Треба да се спомене дека речиси сите патишта и до најодалечените селски населби се асфалтирани.

Со железничката линија градот е поврзан со Прилеп - Велес, а меѓународна железничка врска има и со соседна Грција: Битола - Лерин - Воден - Солун, воспоставена уште во 1894 година.

Во Битола има 13 магистрални, 62 колекторски улици и 270 улици од локален карактер. За преку 90% од коловозите може да се каже дека се осовременети - асфалт или камена коцка.

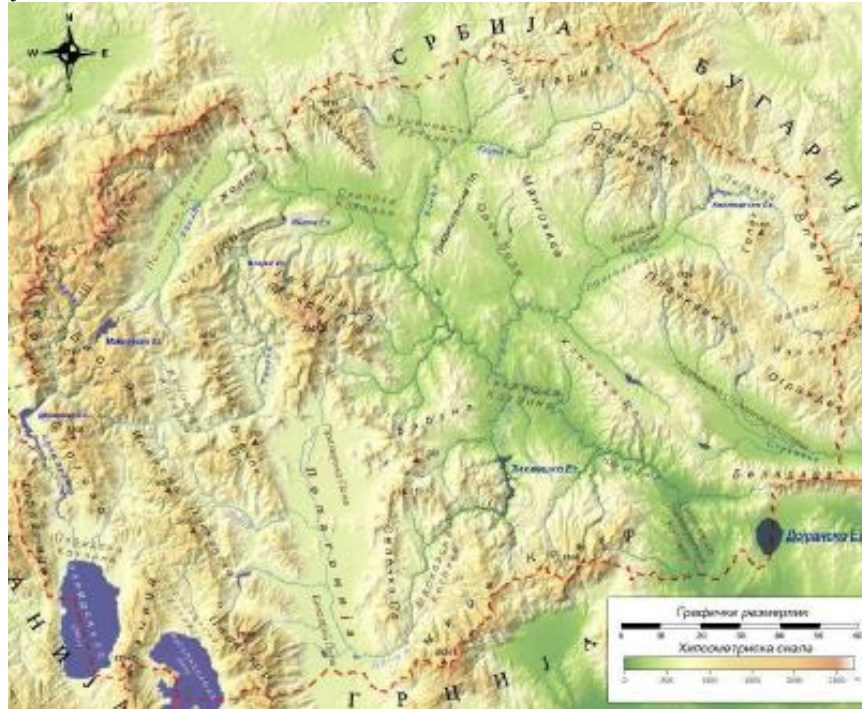
Мапа на патишта во Република Македонија

4.1.2 Рељефни услови, наклон и експозиција на теренот

Теренот на кој лежи Битола е наведнат од 715 до 585 метри од запад кон исток, односно од Пелистер и Баба Планина кон пелагониската котлина, и тоа од 710 до 590 метри со што градот има надморска височина од 650 метри. Овие разлики во височините битно влијаат на изгледот на градот и структурата на градскиот пејсаж. Од една страна градот е сместен на рамничарскиот предел, од друга страна на ридско земјиште. Битола се наоѓа во зона каде се допираат две различни полјоделски целини, полјоделско-градинарска на исток, североисток и југоисток и овоштарски-градинарската и сточарската зона на запад и југозапад.

Градот Битола се протега на следните координати: од 21°18'20" од 21°22'11" источно од Гриничкиот меридијан (ИГД) и од 41°00'00" до 41°03'20" северно од Екваторот (СГШ).

Административно гледано градот Битола е седиште на општина Битола, но и главен регионален центар за југозападниот регион на Република Македонија.

Релјефни услови, наклон и експозиција на теренот во Република Македонија

4.1.3 Геолошки карактеристики

Битола е најголемиот градски центар во плодната и најголемата македонска котлина Пелагонија и втор град по големина во Р. Македонија. Градот Битола се наоѓа во крајниот југозападен дел на Р. Македонија, во подножјето на планината Баба со врвот Пелистер (2601м) непосредно до грчката граница која е оддалечена 13км. Битола на север е опколена од 4 поврзани ридови, со височина од 640 до 890м, наречени Баир. Кон исток Битола е широко отворена кон котлинското дно на Пелагонија, а кон запад кон флувогласијалните наноси на реката Драгор, широката ѓаватска прегребенска долина и високиот Пелистер. Теренот на кој лежи Битола е наведнат од 715 до 585м, од запад кон исток, односно од Пелистер и Баба планина кон Пелагониската котлина, и тоа од 710 до 590м со што градот има средна надморска височина од 650м. Овие разлики во височините битно влијаат на изгледот на градот и структурата на градскиот пејсаж.

4.1.4 Сеизмолошки карактеристики на теренот

Сеизмичките појави-земјотресите се доминантни природни непогоди во Република Македонија, кои можат да имаат катастрофални последици врз човекот и природата. Присутни се низ вековите, над 10 сеизмички жаришта во земјата и нејзината околина. Земјотресите со умерени магнитуди ($M < 6,0$) можат да предизвикаат сериозни разурнувања, бидејќи традиционално градените објекти, особено во руралните средини, не можат да ги издржат овие земјотреси без значителни оштетувања.

Сеизмолошки приказ за градот Битола

Зависно од климатските и хидрометеоролошките услови кои владеат во општината, се смета дека елементарните непогоди не се честа појава.

Земјотресите се елементарна непогода која не смее да се занемари. Според сеизмичките карти се смета дека на просторот на локалитетот се можни потреси од 8^0 према МЦС, поради што сеизмиката треба да биде битен елемент при статичката пресметка на објектите.

4.1.5 Хидротехничка структура

Хидрографските прилики на Битола и нејзината околина се условени и детерминирани од геолошките, геоморфолошките и климатските карактеристики. Низ Битола тече реката Драгор во должина од 4,5км. Драгор настанува од повеќе мали реки и тоа од Диховскиот Драгор (во должина од 12км чии изворишен дел го чинат повеќе водотеци што извираат од падините на Пелистер и тоа: Сапунчица, Лак поток, Црвена река и Клисурица) и Братиндорскиот Драгор или Бороица. Вкупната должина на реката Драгор изнесува 25,123км со обем на вододелниците од 67км, слив од

188км² и среден пад од 17.0%. Количеството на вода во реката зависи исклучиво од врнежите и подземните води на Баба и Пелистер. Просечниот протек на р. Драгор низ градот од ноември до јуни изнесува 2-3м³/сек.

Статичкото ниво на подземните води во различни подрачја од градот е различна и се движи од 0,5м па се до 6,50м. Од бројните бунари во градот поради урбанистичката изградба нивниот број е речиси преполовен и во повеќето од нив водата е загадена од отпадни води. На 22км од Битола се наоѓа вештачко акумулационо езеро „Стрежево“ кое е значаен хидрографски објект за Битола и Битолско. Ова езеро зафаќа волумен од 112.000.000 м³ вода, длабочина кај браната од 72м, површина од околу 7км², просечна ширина од околу 1км и должина од 7км. Други хидрографски објекти се базенот „Довлеџик“ кој е компензационен базен со должина од 170м, ширина од 60м, волумен 13.600 м³ вода, длабочина околу 3м и капацитет од 2-3000 капачи и „Олимписки базен“ со димензии 50 x 25м, како и по еден детски базен на двете места. Во жешките летни денови двата хидрографски објекти се користат за капење и рекреација. На врвот на планината Баба - Пелистер се наоѓаат две леднички езера, повеќе познати како „Пелистерски Очи“ - Големото и Малото Езеро.

4.1.6 Климатски и микроклиматски услови на регионот

Според метеролошките податоци, градот има средна годишна температура на воздухот од 11,1⁰С, но со големи отстапувања во одредени години од 10,1⁰С во 1975 година до 13,1⁰С во 1952 година. Најстуден месец е јануари, со просечна месечна температура од 0,6⁰С, но со апсолутна минимална температура од -30,4⁰С. Најтопол месец е јули, со средна месечна температура од 22,2⁰С и со апсолутна максимална температура од 41,2⁰С. Апсолутното годишно варирање на температурата во воздухот изнесува 71,6⁰С што е специфика на подрачјата со континентална клима. Пролетните и есенските месеци се со пријатни температури на воздухот, но истите можат да добијат специфики и на продолжена зима или на продолжено лето. Според тоа во Битола климата, во основа, со умерено-континентален карактер, со нагласена континентална компонента, со динамична и со нестабилна клима на суво многу топло лето и на зимски период поделен на пократок, сув и студен. Поинаку кажано, температурата има специфика на континентална клима, а врнежите, на сушна изменето-медитеранска или степска клима, која на моменти има пробиви и на жешки воздушни маси од Северна Африка - Сахара.

Просечното годишно количество на врнежи изнесува 601мм. Со вредности кои се движат од 332мм до 879мм, што претставува разлика која е близу до просечното количество.

Битола, исто така е пример со појавата на поларна светлина. Преку Битола поминува изохзмата (линија која поврзува места со еднаков број на денови со појава на поларна светлост) 0,1 што значи дека на небото над Битола просечно само еднаш во 10 години се појавува поларна светлост.

4.1.7 Население

Во 2002 година подрачје на општината Битола го опфаќаше градот Битола и 18-те села: Братиндол, Брусник, Буково, Горно Оризари, Долно Оризари, Дихово, Карамани, Крклино, Лавци, Логоварди, Магарево, Нижеполе, Орехово, Поешево, Раштани, Снегово, Трн, Трново.

Општина Битола	Вкупно население	Домаќинства	Станови (сите видови живеалишта)
Вкупно население во општина Битола	86408	26387	33232
Град Битола	74550	23010	28155
18 села	11858	3377	5077

Вкупно населени во општина Битола

(Извор: Државен завод за статистика, Попис 2002 година)

Во 2004 година со новата територијално поделба на Р. Македонија подрачјето на општина Битола е утврдено со закон и ги опфаќа градот Битола и 65-те села: Братиндол, Брусник, Буково, Горно Оризари, Долно Оризари, Дихово, Карамани, Крклино, Лавци, Логоварди, Магарево, Нижеполе, Орехово, Поешево, Раштани, Снегово, Трн, Трново, Лера, Лажец, Крстоар, Оптичари, Олевени, Рамна, Ротино, Свиниште, Цапари, Црнобуки, Црновец и други.

Општина Битола	Вкупно население	Домаќинства	Станови (сите видови живеалишта)
Вкупно население во општина Битола	95385	28942	37225
Град Битола	74550	23010	28155
18 села	20835	5932	9070

Вкупно население во општина Битола
(Густина на населението: 788 лица/км²)

Вкупното движење на бројот на населението се состои и зависи од природното и механичкото движење. Основните компоненти на природното движење на населението се наталитетот (родност) и морталитетот (смртност), а нивната резултанта по правило е природниот прираст (повеќе родени над бројот на умрени, или поконкретна разлика помеѓу наталитетот и морталитетот). Општината и градот Битола се вбројува со групата на општини - градови со ниска стапка на наталитет, морталитет и природен раст во Република Македонија. Оваа состојба директно е условена од зголемениот број на миграции во странство и тоа на младо фертилно население, потоа голем број на неженето-немажено население, односно население кое не стапува во брак како и голем број на мали семејства со едно до две деца.

Домаќинствата како посебен елемент претставуваат основни социоекономски заедници во кои населението живее, стопанисува и врши

биолошка репродукција. Бројот на домаќинства во општината Битола, проследен низ пописите по Втора светска војна, постојано се зголемува. Зголемувањето на бројот на домаќинствата во градот освен природниот процес на природно зголемување и раслојување на домаќинствата, се должи и на механичкиот прилив на домаќинствата од селската средина.

4.1.8 Стопанство

Битолското поле го зафаќа најголемиот дел од Пелагониската котлина, со вкупно обработлива површина од 70.000 ха. Од неа, најголем дел се ораници, потоа, градинарски површини, овоштарници, лозја и ливади. Со изградба на хидросистемот Стрежево, создадени се дополнителни поволни услови за развој на земјоделството и за остварување на многу поголеми приноси.

Шумското богатство претставува солидна основа за подинамичен развој на севкупната економија на општина Битола, планините Баба (Пелистер), Кајмакчалан и останатите шумски простори кои располагаат со големи шумски комплекси од огревно дрво и индустриско дрво.

Друг значаен крупен капацитет е хидромелиоративниот гигант Стрежево, кое има 220 вработени. Браната е изградена на реката Шемница. Преку главниот доводен канал, се дистрибуира акумулирана вода. Стрежево служи за снабдување на Битола и другите населени места со вода за пиење, ги снабдува со индустриска вода одделните капацитети во Битола меѓу кои и РЕК Битола.

Битолската економија главно е застапена со следниве субјекти: ИБМ Млекара, Лозар-Пелистерка, Жито-Битола, Идеал шипка, Киро Дандаро, Микена, Цермат и др.

4.1.9 Хидротехничка инфраструктура

Водоснабдување

На 22км од Битола се наоѓа вештачкото акумулационо езеро Стрежево кое е значаен хидрографски објект за Битола и Битолско. Ова езеро зафаќа волумен од 112.000.000м³ вода, длабочина кај Браната од 72 метри, површина од околу 7км², просечна ширина од околу 1 км и должина од 7км. Изградениот хидросистем Стрежево ги зафаќа сите води од реките Шемница и Драгор со своите притоки и водотеци од Баба планина: Кишевска, Граешка, Остречка, Злокуќанска, Стара Река, Киндерка и истите се влеваат во акумулацијата. Браната е изградена на реката Шемница. Преку главниот доводен канал, се дистрибуира акумулираната вода.

Хидрографските прилики на Битола и нејзината околина се условени и детерминирани од геолошките, геоморфолошките и климатските карактеристики. Низ Битола тече реката Драгор во должина од 4,5км Драгор настанува од повеќе мали реки и тоа од Диховскиот Драгор (во должина од 12км чии изворишен дел го чинат повеќе водотеци што извираат од падините на Пелистер и тоа: Сапунчица, Лак поток, Црвена река и Клисурска) и

Братиндорскиот Драгор или Бороица. Вкупната должина на реката Драгор изнесува 25,123км со обем на вододелниците од 67км, слив од 188км² и среден пад од 17.0%. Количеството на вода во реката зависи исклучиво од врнежите и подземните води на Баба и Пелистер. Просечниот протек на р. Драгор низ градот од ноември до јуни изнесува 2-3 м³/сек.

Статичкото ниво на подземните води во различни подрачја од градот е различна и се движи од 0,5м па се до 6,50м. Од бројните бунари во градот поради урбанистичката изградба нивниот број е речиси преполовен и во повеќето од нив водата е загадена од отпадни води. Со изградба на хидросистемот Стрежево е овозможено обезбедување на потребните количини на вода за наводнување на дел од Пелагонија (проектно предвидени 20.200 ха нето обработлива површина), надополнување до потребните количини на непреработената вода за потребите на ЈП Водовод - Битола, обезбедување на потребите од технолошка вода за дел од индустријата (термоелектрана Битола, Фабрика за квасец и шпиритус, Фабрика за преработка на овошје и зеленчук).

Градот Битола се снабдува со вода преку регионалниот водоснабдителен систем Драгор. На градската водоснабдителна мрежа приклучени се 23 села од општината Битола, а се предвидува негово проширување со што ќе се водоснабдуваат 43 села.

Со Просторниот план на Република Македонија на територијата на Републиката дефинирани се 15 водостопански подрачја (ВП): ВП Полог, Скопје, Треска, Пчиња, Среден Вардар, Горна Брегалница, Средна и Долна Брегалница, Пелагонија, Средна и Долна Црна, Долен Вардар, Дојран, Струмичко Радовишко, Охридско - Струшко, Преспа и Дебар.

Оваа поделба овозможува пореално да се согледаат расположивите и потребните количини на вода за одреден регион.

Планскиот опфат припаѓа на водостопанското подрачје (ВП) Пелагонија, кое го опфаќа сливот на Црна Река, од изворишниот дел до водомерниот профил Скочивир.

Канализација

Во Битола уште во 19 век постоел канализационен систем од геризи. Со градба на современа канализација се отпочна некаде кон крајот на педесетите години. Условите на теренот за градба и проширување на канализационата мрежа, се скоро идеални. Благоиот пад на теренот кон исток и североисток овозможува градба на едноставни системи со мошне погодни услови за прибирање на пречистените води во реката Драгор.

Целокупно изградена канализациона мрежа: 154.000 м од кои:

- Азбесни цевки: 93.000м;
- Бетонски и армирано бетонски: 54.000м;
- ПВЦ: 7.000 м.

Употребени профили: Ф150 мм - Ф1500

Број на изливни: 5

Краен реципиент: р. Драгор → р. Црна → Тиквешко езеро → р. Вардар. Покриеност со канализациона мрежа на градот во проценти: 99%.

Покриеност со канализациона мрежа на општината, во проценти: 82%. Сепак канализационата мрежа сеуште не е заокружена, општината Битола се среќава со проблемот на третманот на отпадните води (од станбените населби и индустриски отпадни води). Потребно е доизградба на колекторскиот систем, изградба на колекторски станици, решавање на проблемот со петтиот канал кој е отворен и изградба на пречистителни станици.

4.1.10 Културно наследство

Битола е град со огромно културно наследство. Во неговиот потесен и поширок простор има мноштво споменици на културата, природни реткости, музејски и галериски експонати со високи уметнички, историски и друго вредности, скоро од сите периоди на човечкиот опстанок: неолитот, енеолитот, бронзеното време, железното време, антиката, средниот век, деветнаесетиот век, па се до најново време.

На подрачјето на катастарската општина Ниже Поле, која е предмет на анализа има евидентирани недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

1. Археолошки локалитет Кај Црквата, Нижеполе, среден век,
2. Црква Св. Петка, Нижеполе, 19 век.

4.2. Опис на сегашната состојба со животната средина во околината на планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината.

Со оглед на тоа што во планираниот простор до сега не се вршени мерења, следења и истражувања на основните витални компоненти воздухот, водата, почвата, бучавата и тврдиот отпадок, пореметувањата во екосистемот во целост не можат да се откријат, а оценката за состојбите произлегува исклучиво од дејствувањето на човекот и неговите активности во овој простор.

Воздух

Земајќи во предвид дека Битола претставува поголема урбана средина во државата и индустриски град каде што има загадувачи на воздухот, а со цел следење на квалитетот на амбиентниот воздух, поставени се две автоматски мониторинг станици за квалитет на воздух. Двете станици се поставени во Август 2004 година.

Една од станиците е поставена во централното градско подрачје во близина на Саат кулата, во дворот на управната зграда на Стрежево. Другата

станица е поставена во дворот на метеоролошката станица на Управата за хидрометеоролошки работи.

Според распоредот на двете станици во Битола се забележува дека едната станица е поставена во урбана средина, а другата во субурбана средина.

Станицата поставена во дворот на управната зграда на Стрежево претежно го следи загадувањето од сообраќајот и од затоплувањето на административните установи и домовите, како и влијанието на емисиите од индустриските објекти, додека пак станицата поставена на самиот влез од градот, во дворот на Метеоролошката станица на УХМР го следи загадувањето од индустријата.

Вода

Реката Драгор тече низ градот Битола и има должина од 4,5км. Од повеќе мали реки од Диховскиот Драгор настанува реката Драгор (должина 12км чии изворишен дел го чинат повеќе водотеци кои извираат од падините на Пелисер и тоа: Сапунчица, Лак поток, Црвена река и Клисурица) и Бороица или Братиндолскиот Драгор. Драгор има вкупна должина од 25,1км со обем на вододелниците од 67км, слив од 118км, среден пад од 17,0%. Од подземните води на Пелистер и Баба и од количеството на врнежи зависи и количеството на вода во реката Драгор.

За овој предел карактеристични се двете езера познати како „Пелистерски очи” - Големото и Малото езеро кои се наоѓаат на врвот на планината Баба - Пелистер.

Од хидролошки аспект присутните подземни води од ирагационото подрачје може да се класифицираат во две групи: подземни води под притисок (артерски и субартерски води), кои се на длабочина под 50м и со дебит од 0,5 л/сек до 9 л/сек и подземни води под слободно водно ниво на длабочина од 1,5 до 2м. Хидролошкиот колектор има различна дебелина и најчесто изнесува околу 3,0м. Подземните води се движат во правец кој што е соодветен на падот на теренот кон пелагонскиот басен - Црна река. На изданот се врши прихранување по пат на вертикална инфилтрација од атмосферските врнежи и делумно од површинските водотеци кои го зафаќаат околниот терен.

Отпад

Собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад се врши со специјални возила. За таа цел РЕ Комунална хигиена врши услуга на собирање, транспортирање и депонирање на комуналниот отпад на територија на општина Битола. Депонирањето на комуналниот отпад и други видови на неопасен отпад се врши во депонијата Мегленци на 17км од градот Битола.

Растителен и животински свет

Подрачјето на Битола и Битолско поради релативно поволните услови се одликува со големо богатство во шумскиот фонд. На планинскиот врв Кајмакчалан на Нице Планина и врвот Пелистер со Баба Планина, како и делови од Бигла планина се одликуваат со најквалитетните и најголемите шумски комплекси. Реонот на Кајмакчалан зафаќа површина од 14.800 ха со резерват на квалитетни шуми (црн бор, бор, ела, буки и др.). Најзастапени видови на дрва се белиот бор, црниот бор, моликата, буката, дабот, елата и јасиката. Реонот на Баба Планина со врвот Пелистер, со исклучок на регионот на Националниот парк „Пелистер“ (прв национален парк во Р.Македонија, прогласен во 1948 година) зафаќа површина од 10.400 ха (од кои борот - молика е автохтон ендемичен петоиглен бор *Pinus peuce* откриен од австрискиот ботаничар August Grisebach 1839.

По источните падини на Баба Планина има исклучително нискостеблести шуми и тоа даб 8.180 ха, бука 2.067 ха и други видови шуми 840 ха или вкупно 11.087 ха. Специфично ботаничко значење има вегетацијата на Пелистер со 88 видови дрвенести растенија, класифицирани во 23 фамилии. Планинската вегетација на Пелистер се расчленува на: 19 заедници, 11 сојузи и 7 редови.

Од дива фауна на Пелистер се застапени 62 видови на животни, меѓу кои се издвојуваат еленот, срната, дивокозата, дивата свиња, мечката, рисот, зајакот, волкот, еребицата и камењарката. Значајни видови на риби се *Salmo trutta peristericus* и пелагониска поточна пастрмка *Salmo trutta pelagonicus*.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка се наоѓа во непосредна близина заштитен НП Пелистер.

Бучава

Проблемот на бучава на подрачјето на општина Битола досега не е анализиран и истражуван. Во овој регион изворите на создавање на бучава не се од таков вид да овој проблем во животната средина претставува значителна закана врз здравјето на луѓето.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај;
- Производни и деловни процеси;
- Бучава од ентериерно потекло (стамбени згради, трговско деловни центри и сл).

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со животната средина во општина Битола и предметниот опфат, беа идентификувани преку анализа на постоечката состојба со

животната средина каде се евидентирани клучните проблеми и предложени се мерки во облик на Акционен план за нивно надминување.

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Елементи на СОЖС

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и создавањето на стакленички гасови (климатски промени).

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на стратегиска оцена на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС. На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	Проблем	Релевантно опфтен проблем
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот од зголемен сообраќај	x
	Немање квалитетна медицинска база на податоци во однос на заболувањата предизвикани од загадувањето на воздухот	x
Вода	Неконтролирано трошење на питка вода	x
	Нецелосен мониторинг за квалитетот и квантитетот на површинските, подземните и отпадните води	x
Отпад	Постоење на диви депонии	x
	Непостоење депонија за отпад штетен по здравјето на луѓето	x
Почва	Загадување на почвата (особено во индустриската зона на општината)	x
	Диви депонии на територијата	x
Предел	Узурпација и деградација на просторот	x
	Недоволна застапеност на паркови и зелени површини	x
Население	Ниска еколошка свест кај граѓаните во општината	x
	Невработеност	x

Климатски фактори	Користење на јаглен и нафта за затоплување	x
	Непостоење стратегија за искористување на алтернативни извори на енергија	x
Материјални добра	Постоење на бесправни градби	x

Сегашните проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

При реализација на Планскиот документ за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола се разгледува опцијата без да се спроведе планска активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај доколку овој план не се спроведе, се очекуваат следниве последици:

- Појава на некомпатибилни дејности;
- Земјиштето и понатаму ќе остане земјиште со помала економска вредност;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Интензивно загадување со отпадни материи (цврст, комунален и други видови отпад) и постоење на диви депонии;
- Интензивно загадување на подземните води и почвата;
- Нема услови за создавање на поволен економски амбиент за одржив економски и еколошки развој на подрачјето - регионот;
- Намалени приходи во буџетот;
- Отсуство на инвестициони вложувања;
- Нарушено здравје на населението;
- Зголемени социјални трошоци;
- Намалена можност за вработување;
- Пораст на економската миграција;
- Не се создаваат услови за искористување на обновливите извори на енергијата (соларната енергија);
- Не се создават услови за одржлив развој на туризмот;
- Намален животен стандард и
- Не се создаваат услови за економски развој.

Доколку не се реализираат предвидените решенија во рамки на планскиот опфат ќе се испушти можноста за економски-одржлив развој и промоција на локацијата како атрактивна туристичка дестинација.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола е од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат, општината и државата.

Од особено значење за изготвување на Стратегиската оценка, а воедно и стандардна постапка е да се изанализира варијантата, односно опцијата од неспроведување на планското решение со што состојбата би останала во првобитната состојба. Во тој случај се очекува дека фактичката состојба на теренот воопшто нема да се промени и економската пасивност ќе продолжи.

Овие аспекти се земаат со цел да се изнајде најповолното решение кое ќе придонесе за заштитата на животната средина и здравјето на човекот.

Во случај на нереализирање на планските решенија на анализираното подрачје се очекува:

- Постојниот социјално-економски статус на населението во поширокото подрачје и понатаму да стагнира;
- Трендот на миграција на населението кон поразвиените урбани центри и понатаму да продолжи;
- Намалување на вредноста на земјиштето;
- Узурпација на просторот со дивоградби и други неплански и некомпатибилни содржини, а со тоа и деградација на пределската разновидност на подрачјето;
- Непланско и неорганизирано уредување на просторот со што негативно ќе се одрази врз медиумите во животната средина.

Реализирањето на планските решенија со избраната намена во просторот ќе овозможи искористување на поволната географска положба на локацијата, искористување на поволните микроклиматски услови и добрата поставеност во однос на сообраќајната поврзаност со околните населени места, зголемување на атрактивноста на просторот преку изградба на содржини кои се вклопуваат во пределот и подобрување на туристичката понуда и квалитетот на живот на локалното население.

Со реализација на овој план се овозможува локацијата да прерасне како единствена просторна и функционална целина која ќе даде голем допринос за развојот на локалната и национална економија, истовремено имајќи го за цел анимирањето на интересот на разни инвеститори за реализација на предложената програма за развој на туризмот како ориентација во актуелните економски тенденции на државата.

Активирањето на овој простор ќе овозможи одржлив развој на повеќе дејности, кои ќе продуцираат економски ефекти не само во областа на туризмот и угостителството, туку и во останатите дејности непосредно поврзани со изработката и ефектуирањето на урбанистички решенија и тоа: проектирањето, градежништвото, комуналните дејности, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, јавните функции и др.

Непосредниот ефект кој ќе произлезе со реализацијата на предложената планска задача ќе се рефлектира врз зголемено ангажирање на расположливата работна сила преку нови вработувања во дејностите предвидени со планските содржини, односно позитивен кумулативен ефект врз социо - економската компонента и одржлива и интегрирана заштита на животната средина, што се одсликува преку:

- Социјална, економска и просторна кохезија во рамки на регионот, со оптимално користење на неговите специфични особености;
- Реализација на целите за заштита на животна средина релевантни за планскиот документ, преку примена на мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај;
- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси преку нивно одржливо користење, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово селектирање и повторно искористување и отстранување на прифатлив начин согласно законските решенија;
- Рамномерен и одржлив просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на компонентите на биолошката и пределската разновидност и
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

Треба да се има во предвид, дека целите на планскиот документ за одржлив економски развој со своите пропратни содржини и неопходната инфраструктура, во еден дел може да биде во конфликт со животната средина и тоа би било изразено преку краткорочни негативни влијанија во фазата на изградба (аерозагадување, бучава, создавање на отпад). Поради ова, во Стратегиската оценка на животна средина за овој план се предложени мерки за заштита на медиумите од емисија на отпадни материи, од емисија на бучава, генерирање на отпад, различни непогоди и хаварии. Исто така, како составен дел на Извештајот за Стратегиска оценка се презентирани дополнителни мерки за спречување, намалување или ублажување на негативните влијанија врз животната средина од реализацијата на целите на планскиот документ.

Како резултат на реализирање на планските содржини, кои подетално ќе бидат утврдени со Основен проект, при што секако ќе се има предвид компатибилноста на планираната градба согласно потребите и сензибилноста на планскиот опфат, ќе заживее одржливиот економски развој на општината и регионот, ќе се намали економската миграција на населението и ќе се ефектуира просторот во насока на негово рационално искористување во функција на одржлив економски и еколошки развој.

Секако, тоа ќе ја намали натамошната узурпација на просторот и ненаменско користење на земјиштето, како и ќе ја подобри туристичката понуда.

Со реализирање на планскиот опфат се очекуваат и позитивни аспекти во делот на можноста за користење на обновливи извори на енергија, поволна диспозиција во однос на развојот на сообраќајната и комуналната инфраструктура, што е во функција на развојот на туристичката понуда.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Појавите кои како претпоставка може да се јават од имплементацијата на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола може да се анализираат од негативен и позитивен аспект. Извештајот за Стратегиска оценка ги зема во предвид влијанијата врз сите медиуми на животната средина, биолошката разновидност, природата, пределот, културното наследство, луѓето како и влијанијата врз социо-економските можности во општина Битола.

Извештајот за стратегиска оценка на животната средина не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните негативни влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оценка на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оценка на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оценка на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оценка на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кои вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оценка на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Влијание врз демографскиот фактор

Иницијативата на создавање на нестопански капацитети ќе има позитивно влијание на руралните населби во непосредната околина и ќе претставува движечка сила за побрз и порамномерен одржлив развој на истите. Тоа ќе влијае посредно и на вкупниот одржлив општествено-економски и урбан развој во регионот, односно пошироката околина. Овој план ќе има позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно опкружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и негово одржливо користење и се разбира економски ефекти манифестирани преку отварање на нови работни

места, едуцирање на нови квалитетни стручни кадри, неопходни во процесот на создавање на нова работна сила и нејзино вклучување во економскиот и општествен живот, како на локално, така и на регионално и на национално ниво.

Реализацијата на предвидената содржина од планскиот опфат, не само што ќе влијае врз намалување на економската миграција на локалното население, туку ќе претставува и позитивен стимул за демографскиот развој, како и зголемување на наталитетот на долгорочна основа. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живеењето, како и привлекување на нови инвестиции од страна на бизнис секторот, односно на создавање на поволен и одржлив економски амбиент.

Инвестиционите вложувања за реализација на предвидените плански содржини ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живот во непосредната околина.

Влијание врз човековото здравје

Со имплементацијата на планот, може да се предизвикаат евентуално одредени влијанија врз здравјето на луѓето од аспект на неправилно управување со животната средина (не имплементирање на мерките за заштита на животната средина).

Обезбедувањето на заштитно зеленило и хортикултурно уредување на просторот ќе биде во насока на подобрување на здравјето на луѓето, што е опфатено и со планската содржина, при што треба да се почитуваат законски пропишаните стандарди. При изградбата и во зависност од типот на објектите да се применуваат пропишаните стандарди согласно Европските Директиви и меѓународната законска регулатива.

Заради намената на просторот и предвидените градби во опфатот на овој план, не се очекуваат влијанија врз човековото здравје со реализацијата на овој плански документ.

Во текот на подготовка и изведба, односно во фазата на градежни активности на објекти - градби и инфраструктурна мрежа, може да се појави краткотрајно влијание врз здравјето на непосредните извршители на градежните зафати. Влијанијата би се однесувале на влијание од зголемена бучава, издувни гасови и цврсти честички емитирани од моторни возила и тешката механизација, вибрации и генериран отпад.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз човековото здравје ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на планските решенија дефинирани со овој план ќе има позитивно влијание врз социо-економскиот развој на општината,

отварање на нови работни места, зголемување на стапката на економски раст, стимулирање на развојот на останатите дејности, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата, подобрување на начинот на живот, зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура и уреденост на просторот и сл.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

Со овој план не се очекуваат особени влијанија врз амбиентниот воздух. Одредени краткорочни влијанија врз квалитетот на воздухот се очекуваат во време на градба - изведбата на земјени и градежни работи при што се очекува појава на прашина, како фугитивна емисија на најситни честички на прашина и песок.

Поголемо влијание се очекува да се јави во вид на прашина и емисии од загадувачки материи во воздухот, како резултат на градежни активности при изведбата на планираните содржини предвидени во планскиот опфат, а кој подетално ќе бидат разработени со Основен проект, при изведбата инфраструктурна мрежа во функција на потребите на планираните градби.

Со изградба на предвидените содржини се очекува да се зголеми бројот на посетители и туристички групи во летниот и зимскиот период, што ќе предизвика зголемено ниво на емисии на издувни гасови од мобилните извори во воздухот.

Евентуалните влијанија ќе бидат детално анализирани при изработката на Студијата за оценка за влијанието врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина од сите аспекти на животната средина, како би се оствариле поволни услови за подобрување на квалитетот на воздухот, што е и законска обврска, која треба да се реализира во фазата на добивање на одобрението за градба.

Влијание врз климатски промени

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува дека ќе има климатски промени.

Постои опција од искористување на обновливи извори на енергија, соларната енергија како енергетски ресурс кои би ги користел објектот.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Во фаза на имплементација на планираните активности за инфраструктурно опремување на планскиот опфат и изградба на инфраструктурната мрежа треба да се очекува зголемена бучава. Со оглед на местоположбата на планскиот опфат, надвор од населено место се смета дека бучавата ќе биде занемарлива.

Доколку при имплементација на планскиот опфат се применат мерките дефинирани согласно Стратегиската оценка на влијанијата врз

животната средина од секоја посебна активност ќе се намалат очекуваните ефекти од зголемена бучава и ќе се сведат на дозволените нивоа, во согласност со Законот за бучава.

Влијание од вибрации

При изведба на градежните активности може да се очекуваат вибрации, но тоа ќе бидат со ограничен интензитет и времетраење.

Влијание врз квалитетот на водите

Ако неправилно се управува со отпадните води може негативно да влијаат врз површинските и подземните води и да го загорзат квалитетот на околното земјиште. Планските решенија за комуналната инфраструктурна мрежа и одведувањето на фекалните и атмосферските води од објектот нема да дозволат истите неконтролирано да се испуштаат, односно фекалната вода ќе биде приклучена на пречистителна станица, додека атмосферската вода ќе се собира и користи како техничка вода.

Нарушувањето на квалитетот на водите може да биде резултат од неправилно управување со отпадот. Влијанијата врз водите во оперативната фаза се оценуваат како можни негативни влијанија.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на водите ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска и во таа насока ќе се предвидат посебни мерки согласно законската регулатива.

Влијание врз почвата

Со имплементација на овој план ќе се оствари рационално користење на земјиштето, односно целокупната површина ќе се осмисли со наменска содржина која ќе резултира со веќе споменатите придобивки. Евентуалните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветно управување со санитарните води, генерираниот отпад, издувните гасови од превозните средства и сл.

Значајни влијанија врз почвата не се очекуваат, бидејќи во Планот за изградба ќе се предвидат мерки и решенија за комуналната инфраструктурна мрежа, управување со отпадните води и отпадот кој ќе се генерира во објектот. Индиректно, негативно влијание на почвата како резултат на издувните гасови од возилата и емисиите од планираниот опфат во планскиот опфат се проценуваат како не многу значајни со оглед на предвидените заштитни зелени зони и природата на предвидениот објект.

Поцелосна анализа од сите аспекти на евентуалните влијанија врз почвата ќе бидат предмет на посебни студии или елаборати согласно Законот.

Влијание врз пределот

При изградба на објектите и инфраструктурата може да се предизвикаат негативни влијанија врз пределот како резултат на ископувањето на земјиштето и депонирањето на вишокот земја на несоодветни локации. Ваквите влијанија се очекува да се третираат како негативни влијанија со ограничен интензитет и времетраење.

Влијание врз културното наследство

Културното наследство на регионот е симбиоза на непроценливи материјални и духовни вредности во една урбанистичко-архитектонска целина сочинувајќи нераскинливо единство на традиционални и уметнички вредности и книжевни, документациони фондови, почнувајќи од праисторијата до денес.

Според Законот, доколку се појави некое археолошко наоѓалиште ќе се постапи согласно одредбите од член 65 од Законот за заштита на културното наследство.

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна)

Голем број на активности кои би се одвивале со реализацијата на планскиот опфат може да предизвикаат нарушување на биолошката рамнотежа во областите каде што тие се одвиваат и да имаат директно или индиректно влијанија врз објектите и подрачјата заштитени или предложени за заштита како природно наследство. Потенцијални влијанија можат да се јават како резултат на прекумерната урбанизација, лошата комунална инфраструктура, несоодветното депонирање на отпадни материи и сл.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз флората и фауната ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз материјалните добра

Имплементацијата на овој план во општина Битола ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето во регионот.

Влијание по однос на генерирање на отпад

При реализацијата на планираната инвестиција во планскиот опфат за очекување е генерирање на градежен и земјен отпад и тоа при изведувањето на довод на електрична енергија, канализациона мрежа и водоснабдување. Со планскиот документ треба да биде предвидено отпадот при градбата да се

собира и превзема од страна на јавното комунално претпријатие или друг правен субјект.

Примарната селекција на отпадот треба да се предвиди како континуирана активност.

Ова ќе биде предмет во понатамошните фази и превземање на соодветни мерки преку изработка на студии или елаборати за заштита на животната средина.

Влијание од несреќи и хаварии

Можни несреќи и хаварии кои би настанале од имплементацијата на овој плански опфат е појава на пожар, елементарни непогоди и други хаварии. Во планскиот опфат се разработени мерки за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

За успешно функционирање на заштитата од несреќи и хаварии предвидени се мерки за заштита од пожари, односно сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, а ширината на пристапот да овозможува лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето.

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со законот за заштита на пожар.

Деталната анализа на овие влијанија ќе биде со студиите или елаборатите согласно Законот и се обврска да се изготват во подоцнежните фази на реализација на објектот.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Заштитата и унапредувањето на животната средина е темелна вредност на Уставот на Република Македонија (член 8) и е регулирана со Законот за животна средина, како и останатите закони и подзаконски акти кои се наведени во овој Извештај. Овој Извештај, кој се базира на релевантните податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторски студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет, предвидува и мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската документација, а кои е потребно да се испочитуваат во текот на подготовката на планската документација.

Овој Извештај, кој се базира на релевантните податоци од Просторниот план, Националниот Еколошки Акционен План, секторските студии, за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет, предвидува и мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската документација.

Анализата на влијанијата врз животната средина, како превентива, има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина. За разлика од пасивниот пристап, со кој се применуваат заштитни мерки по настанатиот проблем, што претставува финансиско оптоварување на производителите, давачите на услуги и општеството во целост, превентивната заштита на животната средина се трансформира во елемент на развој и појдовна основа за глобалното управување со животната средина засновано на принципите на одржливиот развој. Одржувањето на континуитет во следењето на состојбите во медиумите и областите на животната средина, дава претстава за трендот на промени кои настанале во текот на подолг временски период на анализираното подрачје, како основа за планирање и предвидување на промените кои би можело да се очекуваат во животната средина во временската рамка на која се однесува планскиот документ.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;

- Доследно спроведување на планот.

Во поглед на озеленувањето, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај објектот. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандард и нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

Канализационата мрежа е предвидена да биде приклучена на пречистителна станица.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор***

Реализацијата на предвидената содржина од планскиот опфат ќе има позитивно влијание, пред се, на населбите во непосредната околина и ќе претставува движечка сила за побрз и порамномерен одржлив развој на истите и ќе овозможи развој на локалната економија. Изработката на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола, ќе има позитивен стимул и ефекти врз целото окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и одржлив економски развој, економски ефекти манифестирани преку отварање на нови работни места, едуцирање на нови квалитетни стручни кадри неопходни во процесот на создавање на нова работна сила и нејзино вклучување во економскиот и општествен живот, како на локално, така и на регионално и национално ниво.

Реализација на планската документација ќе влијае во насока на намалување на економската миграција на локалното население и ќе претставува позитивен стимул за демографскиот развој како и зголемување на наталитетот на долгорочна основа. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живеењето, како и привлекување на нови инвестиции од страна на бизнис секторот.

Според тоа, може да се каже, дека имплементацијата на планот ќе има позитивни долгорочни влијанија врз развојот на демографските карактеристики на општина Битола и пошироко.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје***

Заради намената на просторот предвидена со овој план не се очекуваат значителни влијанија врз човековото здравје.

Во текот на земјените работи се предлага прскање на земјиштето/мобилното градилиште со вода, за да се намали емисијата на суспендирани цврсти честички и негативното влијание врз квалитетот на воздухот.

Цврстиот отпад што би се јавил во рамките на планираниот опфат е потенцијална опасност и се предлага негово интегрирано управување и третирање, односно собирање и селектирање на за таа цел определена локација, а отпадот што ќе остане да се организира за негово транспортирање до местото наменето за одлагање на отпад.

Отпадот од градежните активности, односно градежниот отпад доколку не може да се искористи за тампонирање и слично да се собира, транспортира и депонира на за таа цел утврдената депонија.

По реализацијата на планот не се очекува негативно влијание врз човековото здравје.

Интегралната реализација на предложените мерки е во насока на намалување на можните негативни влијанија врз животната средина, кои може на директен или индиректен начин да се рефлектираат врз здравјето на луѓето. Доследно спроведување на планските решенија за сообраќајната и комуналната инфраструктура ќе бидат доволна гаранција за директна заштита на човековото здравје. Имено, со овие решенија можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површинските и подземните води и воздухот) ќе се сведе на минимум, а со самото тоа и можноста за загадување на човековото здравје.

- Мерки за намалување на влијанијата врз социо-економската состојба

Реализацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на социо-економската состојба на населението, ќе го подобри квалитетот на живеењето и ќе го зголеми стандардот на населението. Со планскиот простор ќе се зголеми економскиот раст и ќе се намали бројот на невработени во регионот.

- Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух

Воздухот е еден од основните елементи за чиста и здрава животна средина и неопходно е при проектирање и реализација на објектот да се применат и имплементираат современи технологии и најдобри достапни техники кои го заштитуваат воздухот од загадување.

За намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух од имплементацијата на овој план се препорачува користење на обновливи извори на енергија, како енергетски ресурси и предвидување на зелени површини на соодветни слободни површини, хортикултурно уредување на просторот, што индиректно ќе влијае на реализација на целите и приоритетите одредени според Националниот план за заштита на амбиентен воздух во Република Македонија, според кој треба да се обезбеди преземање

на мерки за намалување на емисиите од определени стационарни извори на загадување и усвојување на неопходни мерки и активности за минимизирање и целосно отстранување на негативните ефекти врз квалитетот на амбиентниот воздух.

За намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух од имплементацијата на планот се предлагаат следните мерки:

- Задолжителна заштитна опрема на работниците кои ќе бидат изложени на прашина при изведба на планскиот опфат;
- Механизацијата да биде во фаза на мирување (исклучени мотори) во периодот кога не се изведуваат никакви активности на теренот;
- Во комплексот да се предвиди формирање на појаси со заштитно зеленило, ниско и средно, со долг вегетациски период се со цел нивно функционално развивање;
- При планирањето и изградбата на капацитетот приоритет да се дава на најдобро достапните техники и инсталации;
- Избегнување на користењето на фосилните горива како енергетски ресурс;
- Користење на електрична енергија како енергенс за затоплување при што нема да има никакви загадувачки емисии или пак користење на обновливи извори на енергија;
- Мониторинг на емисии на загадувачки материи во воздухот;
- За подобрување на квалитетот на воздухот на самиот опфат, на сите слободни површини да се предвидат зелени површини.

- Мерки за намалување на влијанијата врз климатскиот промени

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот на микро план и поширокиот регион или климатски промени. Мерките за намалување на влијанијата се примена на дејности со примена на современи техники и инсталации, употреба на обновливи извори на енергија, употреба на еколошки горива за превозните средства, подигање на заштитни зелени појаси во и околу кругот на опфатот.

- Мерки за заштита од бучава

Прашањето за намалување на проблемите со бучавата треба да се решава со обезбедување на линеарно зеленило. Исто така, во опфатот да се предвидат заштитни зелени појаси и формирање на хортикултурни насади за додатно смалување на аерозагадувањето и бучавата.

При планирањето на објектите потребно е да се предвидуваат технологии и техники кои ќе допринесуваат за редуција на загадувањето со бучава и доведување на истото во законски дозволените параметри.

Доколку во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита од бучава, истите ќе се спроведат.

- Мерки за намлување на влијанијата од вибрации

Имплементацијата на планската документација нема да предизвика значителни вибрации поради што нема да се воведат некои посебни мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

Својствата на почвата индиректно влијаат, како на квалитетот на почвата, така и на квалитетот на подземните води, затоа е потребно да се предвидат соодветни мерки за спречување и намалување на влијанијата врз почвата.

Во време на градежните активности потребно е контролирано и внимателно отстранување на површинскиот слој од почвата, да не се вршат поголеми ископи од планираните, како и вишокот на земја да се искористи повторно.

Градежниот шут ако може да се употреби за тампонирање, а во случај да треба да се отстрани, истиот да се собере, транспортира и одложи на за таа цел посебно место на депонија.

Во оперативната фаза треба да се забрани фрлање и неконтролирано одлагање на отпад.

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

Од областа на заштита на природата (природното наследство, природните реткости и биолошката и пределската разновидност), Локалната урбанистичка планска документација треба да се усогласи со Просторниот план на Република Македонија на тој начин што, врз основа на режимот за заштита, ќе се организира распоред на активности и изградба на објекти кои ќе се усогласат со барањата кои ги поставува одржливото користење на природата и современиот третман на заштитата.

Особено внимание при заштита на природата, треба да се посвети на начинот, видот и обемот на изградбата што се предвидува во заштитените простори за да се одбегнат или да се надминат судирите и колизиите со инкомпатабилните функции. За таа цел е неопходно почитување на следните принципи:

- Оптимална заштита на просторите со исклучителна вредност;
- Зачувување и обновување на постојната биолошка и пределска разновидност во состојба на природна рамнотежа;
- Обезбедување на одржливо користење на природното наследство во интерес на сегашниот и идниот развој, без значително оштетување на деловите на природата и со што помали нарушувања на природната рамнотежа;

- Спречување на штетните активности на физички и правни лица и нарушувања во природата како последица на технолошкиот развој и извршување на дејности, односно обезбедување на што поповолни услови за заштита и развој на природата;
- Рационална изградба на инфраструктурата;
- Концентрација и ограничување на изградбата;
- Правилен избор на соодветна локација.

Доколку при изработка на овој план или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита

на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;
- Почитување на начелата за заштита на природата согласно Законот за заштита на природата.

- Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

Предвидената содржина во планската документација треба да биде вклопена во околниот пејзаж и да придонесе кон зачувување и подобрување на естетските потенцијали на пределот. Со изработка на планот просторот добива нова димензија во функција на зголемување на атрактивноста на подрачјето и зголемување на неговата вредност.

Имплементацијата на планот ќе има позитивно влијание на пределот, ќе делува како една осмислена урбанизирана целина во која покрај објектот треба да се предвидат зелени површини со хортикултурно уредување.

- Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

При спроведување на стратегија за организација и користење на просторот за економски активности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност, заштита на природните и создадените

ресурси и богатства, сообраќајно и информатичко поврзување, локациска флексибилност и почитување на објективните фактори на развојот. Имплементацијата на планскиот документ има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за влијанијата.

- Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Врз основа на Археолошката карта на Република Македонија, во самиот плански опфат нема евидентирано градителска целина или поединечен објект, како културно наследство, кое би требало да се предвиди соодветен режим на заштита во урбанистичката документација.

Доколку при изведувањето на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива, односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

При изработка на планска документација од пониско ниво, да се утврди точната позиција на утврдените локалитети со културно наследство и во таа смисла да се применат плански мерки за заштита на недвижното наследство:

- задолжителен третман на недвижното културно наследство во процесот на изработката на просторните и урбанистичките планови од пониско ниво заради обезбедување на плански услови за нивна заштита, остварување на нивната културна функција, просторна интеграција и активно користење на спомениците на културата за соодветна намена, во туристичкото стопанство, во малото стопанство и услугите, како и во вкупниот развој на државата;
- планирање на реконструкција, ревитализација и конзервација на најзначајните споменички целини и објекти и организација уредување на контактниот, околниот споменичен простор заради зачувување на нивната културно - историска димензија и нивна соодветна презентација;
- измена и дополнување на просторните и урбанистичките планови заради усогласување од аспект на заштитата на недвижното културно наследство.

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Со планската документација да се предвиди селектирање на отпадот и разгледување на алтернативните можности за рециклирање на истиот заради негова повеќекратна употреба пред истиот да биде одложен на депонија. За собирање на цврстиот отпад треба да се постават контејнери за отпад, да се определат пунктови за собирање на отпадот и поплочени места за поставување на контејнерите. Останатиот отпад, организирано ќе се собира и ќе се одложува на депонија.

Согласно Законот за управување со отпад, создавачите на отпад се должни во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. Создавачот и/или поседувачот на отпадни материји и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина.

По завршувањето на градежните активности потребно е да се процени можноста за повторно искористување на отстранетата почва од теренот при изведување на земјаните работи, а со цел да се избегнат дополнителните економски трошоци заради потребата од нејзина дислокација. Исто така, по завршување на градежните активности потребно е да се обезбеди вегетациски покривач на почвата околу новоизградените содржини.

За воспоставување на систем на интегрирано и одржливо управување со отпадот во сите негови фази и заради елиминирање на потенцијалните влијанија од неговото продуцирање се предлага присуство на лице лиценциран експерт за управување со отпад, кој ќе подготви Оперативен план за активностите и воспостави целосен и перманентен мониторинг.

За избегнување на евентуалните влијанија врз животната средина поради несоодветното управување со отпадот, кој што ќе се создава на локацијата се препорачува реализација на законските обврски за управување со отпадот, почитувајќи ги пред се основните принципи за управување со отпадот (одржлив развој, принципот на близина, хиерархија на отпадот, загадувачот плаќа и др.). При управувањето со отпадот да се земе во предвид хиерархијата во управувањето со отпадот и различни достапни технички опции за избегнување на отпадот, намалување на потенцијалот на опасност на отпадот и намалување на самите извори, искористување за материјали/енергија, како и намалување на остатоците за депонирање во согласност со оценката на најдобра можна еколошка опција со цел да се применува еколошки безбедно финално депонирање, зачувување на необновливите природни ресурси и постигнување на минимални емисии од процесите на третман/депонирање на отпад во животната средина.

Неопходно е да се воспостави ефективна организациска поставеност во сите фази на реализација на планскиот опфат од планирање до финално отстранување на генерираниот отпад на локацијата. Активностите на управување со отпад мора да ги спречуваат емисиите во животната средина, како и штетните и другите негативни ефекти врз здравјето и добро состојбата на населението, за животните и за вегетацијата и за живеалиштата и за природата, преку техничките мерки со посебна цел да се заштитат зелените површини и водните ресурси кои претставуваат добра од посебен национален интерес.

- Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на површинските и подземните води

Заштитата на водата се третира како превентивна заштита. Превентивната заштита на водата при подземно водење на

инфраструктурните водови за водоснабдување и прифаќање на отпадните води, како подземни инсталации се однесува на нивна монтажа, експлоатација, одржување и интервенција. Водовите да се постават во се према техничките нормативи и стандарди кои ќе ја обезбедат нивната сигурност, безбедност и долготрајност во експлоатацијата, ракувањето и одржувањето.

Идентификувани извори на емисии на отпадни води во опфатот ќе бидат санитарните води. Ако неправилно се управува со истите може негативно да влијаат врз површинските и подземните води и да го загорзат квалитетот на околното земјиште и здравјето на луѓето.

Секој субјект е должен во текот на своите активности да превзема мерки со кои ќе се спречи загадувањето на водите и да избегнува активности кои би предизвикале ризици и негативни ефекти врз животната средина.

Канализацијата во рамките на парцелата треба да се изведе како посебна целина со третман на фекалните води или водонепропусна јама.

При реализација на предвидените активности на терен да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загорзиле неговите природни вредности, квалитетот и количината и режимот на површинските и подземните води;

- Потенцијалната ерозија на земјиштето треба да се спречи со што е можно побрзо завршување на земјените работи и ископувања и нивно прекривање со вегетација. Мерките за контрола на ерозивните процеси за време на изградбата вклучуваат примена на оградувањата на нагибите;
- Пред почетокот на било какви градежни работи неопходно е приклучување на водоводна и канализациона мрежа;
- Канализациониот систем да биде решен по сепарациски систем (да биде одвоено одведувањето на фекални и атмосферски води);
- Соодветен третман на санитарните води, односно приклучок на пречистителна станица;
- Соодветно управување со отпадот;
- Запазување на целите на животната средина и почитување на поставените стандарди.

Секој субјект е должен во текот на своите активности да превзема мерки со кои ќе се спречи загадувањето на водите и да избегнува активности кои би предизвикале ризици и негативни ефекти врз животната средина.

- При реализација на предвидените активности на терен да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загорзиле неговите природни вредности, квалитетот и количината и режимот на површинските и подземните води;

Еден од основните приоритети во заштитата на животната средина е заштита на површинските и подземните води. За да се заштитат површинските и подземните води од загадување со отпадни води потребно е стриктно спроведување на принципот на заштита на квалитетот на водите на самите изворишта на загадување.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките дадени во планската документација, во фазата на изградба, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави за несреќи и хаварии во оперативната фаза.

- Мерки за заштитата и спасување

Мерките за заштита и спасување се остваруваат преку организирање на дејства и постапки од превентивен и оперативен карактер, кои ги подготвува и спроведува Републиката, односно локалната самоуправа согласно Законот за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18) и Уредбата за начинот на применување на мерките за заштита и спасување, при планирање и уредување на просторот и населбите, во проектите и изградба на објектите како и учество во техничкиот преглед („Сл. Весник на РМ” бр. 105/05 и 98/05).

Заради организирано спроведување и спасувањето, учесниците во системот донесуваат План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи. Истиот треба да содржи превентивни и оперативни мерки и постапки за заштита и спасување. Во зависност од наменети на објектите кои ќе се градат да се предвидат мерките за радиолошка, хемиска и биолошка заштита.

Мерката засолнување ќе се остварува согласно член 62 од Законот за заштита и спасување која опфаќа планирање, изградба, одржување и користење на јавни засолништа. Потребниот број на засолнишни места се утврдува според намената на објектите и новопроектираната корисна површина, а степенот на заштитата се определува според утврдениот потребен број на засолнишни места и Одлуката за утврдување на загрозени зони („Сл. Весник на РМ” бр. 105/05).

Јавните засолништа се планираат согласно програмата на Владата за мерките за заштита и спасување и програмите на единиците на локалната самоуправа за мерките за заштита и спасување, а истите ќе се вградуваат во Архитектонско-урбанистичкиот проект.

Мерката заштита од урнатини како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките решенија во текот на планирање на просторот, урбанизирање на населбите и изградбата на објектот.

Во урбанистичките решенија ќе се утврдува претпоставениот степен на урнатини, нивниот однос према слободните површини и степенот на проодност на сообраќајниците. Заштитата од урнатини се обезбедува со изградба на оптимално отпорни објекти согласно се измолешката карта на Република Северна Македонија, изградени со помала количина на градежен материјал и релативно помали тежини.

- Мерки за заштита од пожар

Мерката заштита од пожари ќе се применува при изработка на Основните проекти за предвидените објекти, а согласно намената на објектите ќе се почитуваат пропишаните мерки за заштита од пожари експлозии и опасни материји согласно Законот за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18), Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04) и другите позитивни прописи со кои е регулирана оваа област. Громобранската инсталација ќе се реши со Архитектонско-урбанистичките проекти за секој објект посебно со цел да нема појава на зголемено пожарно оптоварување.

- Оддалеченоста на објектите со различни намени и отпорност на пожари на конструкциите внатре, треба да овозможи спроведување на мерките за заштита од пожар.
- Ширината, носивоста и проточноста на патиштата треба да овозможи пристап на ПП возила до секој објект и негово маневрирање.

Објектите треба да се градат од несогорливи материјали со отпорност на конструктивните елементи согласно дадените нормативи.

- Мерки за заштита од природни катастрофи

Со оглед дека територијата е изложена на сеизмичко дејство со интензитет над 6⁰ според МЦС скала, потребно е применување на принципите на асеизмичко градење на објектот.

Густијата на објектите, односно нивното растојание треба да е планирано во доменот за сеизмичкото проектирање со помали висини на објектите и со поголеми попречни профили на сообраќајниците, со што во случај на сеизмичко рушење може да се обезбеди проток на луѓе и возила.

- Мерки за заштита од технолошки катастрофи

Под технички катастрофи се подразбираат пожари, експлозии, контаминација на воздухот и водата, хемиски загадувања и други несреќи и други причини кои можат да доведат до масовни несреќи, губитоци на човечки животи и материјални богатства.

Со законот за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) се уредува заштитата на природата преку заштита на биолошката и пределската разновидност и заштитата на природното наследство во заштитени подрачја и надвор од заштитени подрачја.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе оценка на статусот на сите природни вредности вклучувајќи го и здравјето на човекот. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на следниот план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управувањето.

Основни цели на планот за мониторинг се:

- Подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард;
- Заштита на животната средина со имплементација на Планот;
- Одржување на постојано ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на почвата;
- Минимизирање на отпадот преку селектирање на истиот;
- Минимизирање на појави од несреќи и хаварии.

Сепак, тоа најчесто се постигнува низ осмислени научни истражувања чија главна цел е да ги опишат процесите на екосистемите вклучувајќи ги и законите кои влијаат врз нив.

Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите.

Со секој предлог мерки за заштитата на животната средина потребно е да се изготви план за мониторинг на предложените мерки и мониторинг на животната средина. Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина.

Што се однесува до изработката на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола особено треба да се има во предвид близината на обработуваниот простор. Доколку при изработка на планот и уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природни реткости кои може да бидат загрозени потребно е да се преземат мерки за заштита согласно Законот.

Планот на мониторинг предвидува следење на следните параметри во животната средина:

- Следење на квалитетот воздухот;
- Следење на квалитетот на водите;
- Следење на квалитетот на почвата;
- Следење на нивото на бучавата.

Со овој план ќе се овозможи:

- Потврда дека договорените услови при одобрување на проектот се соодветно спроведени;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидени или дозволени гранични вредности;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животната средина, односно намалување на негативните влијанија.

10. Нетехничко резиме

Со самото реализирање на оваа планска задача се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на влијанијата. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите.

Извештајот на овој плански документ ги опфаќа податоците за:

- Постојната состојба на планскиот опфат;
- Потенцијалните влијанија врз населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, почвата, воздухот, водата, климатските фактори, материјалните добра, културното наследство и др.;
- Мерките за заштита и намалување на влијанијата;
- Краток преглед за причините врз основа на кој се одвиваат алтернативите;
- Состојбата на животната средина без имплементацијата на планот;
- Планот за мониторинг на животната средина.

Локалната урбанистичка планска документација, има крајна цел преку:

- рационално користење на земјиштето;
- максимално вклопување на објектите и инфраструктурата со теренот;
- оформување препознатлива амбиентална целина;
- почитување и надградување на пејсажните вредности;
- почитување и заштита на правото на човекот на работа;
- оформување културен пејсаж;
- вградување пропратни содржини на основната наменска употреба на земјиштето.

Проектниот опфат на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план согласно член 58, став (6) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20), за уредување на земјиште со намена А.4.3 - викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Нижеполе, Општина Битола, се наоѓа југоисточно од градот Битола, во село Нижеполе. Проектниот опфат е согласно границите на КП бр. 567/2, КО Нижеполе. Површината на проектниот опфат изнесува 2.878 м², а истиот е лоциран на оддалеченост од приближно 16.0 км западно од центарот на градот Битола, односно 1.5 км од село Нижеполе.

Границата на проектниот опфат подетално може да се опише на следниот начин:

- на север граничи со: КП бр. 560, и во многу мал дел со КП бр. 546
- на исток граничи со: КП бр. 548
- на југ граничи со: КП бр. 577/1 и КП бр. 568
- на запад граничи со: КП бр. 567/1 и во мал дел со КП бр. 733/2.

Во парцелата се пристапува преку локален пат за село Нижеполе и истиот до градежната парцела ќе биде обезбеден од катастарската парцела 733/2 (култура - патишта, сопственост на РСМ).

Границата на проектниот опфат е прикажана со линија која ги поврзува сите прекршочни точки по X и Y координатите:

точка	н. в.	X - координата	Y - координата	позиција	
1	163	1144.28	4540007,0300	520558,6700	
2	156	1142.05	4540008.9400	520579.8200	
3	136	1138.91	4539979.9689	520.608.0578	
4	154	1137.34	4540019.3700	520613.920	
5	153	1136.24	4540023.9000	520622.1000	
6	152	1135.80	4540024.2100	520624.0100	најсеверна точка
7	153	1133.39	4540004.0500	520638.4600	
8	127	1133.91	4540016.5006	520.634,0941	најисточна точка
9	151	1135.64	4539972.8400	520642.1800	
10	150	1137.74	4539956.6600	520626.9900	
11	147	1139.35	4539950.4500	520615.7500	
12	144	1139.63	4539950.2900	520611.290	најјужна точка
13	169	1140.78	4540007.5700	520588.5900	
14	166	1144.95	4540002.3100	520556.0900	најзападна точка

Предметната локација досега не била опфатена со урбанистички план, општ акт или урбанистичко-планска документација, а од Општина Битола е добиено Уверение дека проектната парцела се наоѓа надвор од градежен реон, воедно не е во опфат на тековни урбанистички планови или одобрени урбанистички проекти. Согласно член 58 став (б) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20), урбанистичкиот проект се изработува врз основа на добиените услови за планирање на просторот. Добиените Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план согласно член 58, став (б) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20), за уредување на земјиште со намена А.4.3 - викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Нижеполе, Општина Битола се изработени од Агенцијата за просторно планирање со технички број Y15222 од јуни 2022 год., согласно член 62 став (4) точка 1 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21 и 104/22), истите се составен дел на графичките прилози на документационата основа на овој урбанистички проект.

Во непосредна околина на предметната локација се издадени Услови за планирање на просторот за две локации :

- Услови за планирање на просторот за изработка на урбанистички план вон населено место Туристичка населба - Нижеполе м. в. Чакал, Општина Битола со технички број Y14108
- Услови за планирање на просторот за изработка на урбанистички план вон населено место за стопански комплекс со придружни објекти месност Чакал КО Нижеполе, Општина Битола со технички број Y17506.

Во рамките на проектниот опфат, односно КП бр. 567/2 КО Нижеполе Општина Битола, не постои изграден градежен фонд и изградена комунална инфраструктура. До предметната парцела се пристапува преку локален пат за село Нижеполе и истиот до градежната парцела ќе биде обезбеден од катастарската парцела 733/2 (култура - патишта, сопственост на РСМ). Во рамките на планскиот опфат не се идентификувани уредени јавни зелени површини.

Според податоците добиени од Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, предметниот простор се наоѓа во непосредна близина на заштитениот НП Пелистер.

Доколку при изведување на земјените работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18, 20/19), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Согласно член 47 од Законот за урбанистичко планирање доставено е барање за добивање на податоци и информации Министерството за култура - Управа за заштита на културното наследство, но истите не имаат доставено податоци во законскиот рок.

Според податоците добиени од комуналните претпријатија, направена е целосна инвентаризација на постојната комунална инфраструктура во рамките и во непосредна близина на проектниот опфат.

Во рамки на проектниот опфат нема изградена сообраќајна инфраструктура.

Согласно податоците добиени од Јавно претпријатие за државни патишта со број 10-6589/2 од 13.07.2022 год. констатирано е дека предметниот проектен опфат не граничи со државен пат кој е во надлежност на ЈПДП.

Според податоците добиени од ЈКП Водовод - Битола со број 08-5/70 од 04.07.2022 год. на предметната локација не постои водоводна инфраструктура.

Според податоците добиени од КЈП Нискоградба - Битола со број 08-842/1 од 18.07.2022 год. на предметната локација не постои канализациона инфраструктура.

Имено при проектирањето на новата канализациона мрежа за објектите кои се предвидени да се изградат на посочената локација, се предвиди сепаративен систем т.е. отпадните и атмосферските води се прифатат со посебни канализациони цевки. Отпадните води потребно е да се прифатат и одведат до септичка јама или пречистителна станица, во зависност од тоа какви објекти ќе се градат, а атмосферските се прифатат и одведат во најблискиот отворен канал.

Според податоците добиени од АД МЕПСО со број 11-3771/1 од 06.07.2022 год. предметната локација не се пресекува со ЕЕ објекти во сопственост на АД МЕПСО.

Според податоците добиени од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ Скопје со број 11-26/3-315 од 12.07.2022 год. на предметната локација нема електро енергетски инсталации.

Според податоците добиени од АД ЕСМ - Скопје, подружница РЕК Битола со број 08-4111/2 од 19.07.2022 год. на предметната локација не се евидентирани постоечки инсталации и исто така нема податоци за планирани инсталации.

Според податоците добиени од ЈП Истрежевов - Битола со број 09-42/128 од 07.07.2022 год. на предметната локација нема подземни инсталации.

Согласно Просторниот план на Република Македонија, со проширувањето и натамошната доизградба на гасоводниот систем изградена е делницата - 2 Неготино-Прилеп-Битола со што ќе се овозможат поволни услови за развој на гасоводната мрежа во овој регион. Трасата на гасовод од делница - 2 минува на 11.5 км североисточно од оваа локација.

Според податоците добиени од Македонски Телеком АД - Скопје со број 44218 од 05.07.2022 год. во границите на проектниот опфат нема постојна МКТ инфраструктура.

Според податоците добиени од Агенцијата за електронски комуникации со број 1404-2035/2 од 14.07.2022 год. во границите на проектниот опфат нема изградени јавни електронски комуникациски мрежи и системи.

Развојот и просторната разместеност на туризмот претставува значаен фактор и движечка сила за поттикнување на развојот на вкупната економија и модернизација на другите области од економскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешно спроведување на насоките и определбите за поттикнување на развојот на оваа дејност и нејзино рационално разместување во просторот ги детерминираат позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Реализацијата на оваа задача би требало да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и се разбира економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила и вработување.

Основна стратешка определба на Република Македонија е обезбедување услови и изградување на отворено стопанство, поголема

инфраструктура и економска интеграција со соседните и европските земји и вклучување во современите текови и форми, како и квалитативни промени во просторната, економската и социјалната структура, со што се подобрува просторната рамнотежа во развојот, со почитување на локациските, техноекономските како и критериумите за заштита на животната средина.

Туризмот и угостителството претставува една од потенцијално најдинамичните форми на економскиот развој и промените во просторно-урбаната структура.

Туристичките и угостителски комплекси треба да значат и започнување на процесот на реструктурирање на просторот во Македонија. Се очекува со овие стопански комплекси да се решат најбитните проблеми во однос на странските инвестиции: трансвер на странска технологија, пристап кон странски пазари, конкурентни цени и притоа да се обезбеди заштита на домашната култура од влијанието на странскиот систем. Предностите на таква политика се големи во однос на враќањето на довербата на странските партнери. При тоа ќе се обезбедат и голем број на нови вработувања.

При планирањето на просторот, максимално се почитувани барањата и програмските задачи договорени со нарачателот во корелација со релевантната урбанистичка законска регулатива.

Согласно потребите на инвеститорот, основна намена на просторната единица се предвидува да биде А.4 - времен престој, односно А.4.3. викенд куќи и други објекти за времено сместување, користејќи ја можноста за предвидување на комплементарни намени согласно важечката легислатива.

Со цел да се збогати просторно - функционалниот и типолошкиот карактер на просторот и објектите наменети за примарни функции, предвидено е основната намена, согласно член 80 (5) од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20), да се дополни со следните комплементарни намени:

- Внатрешен сообраќај и паркирање;
- Зеленило и рекреативна намена;
- Неопходна комунална инфраструктура;
- Угостителски функции и прехрана, согласно тоа, што се работи за заедничко домување, односно привремен престој.

Имено, на локацијата се предвидени 3 посебни градби наменети за сместување и 1 централна градба за заеднички функции (кујна, дневен престој, забава и рекреација, работа и дополнителни простории во контекст на опслужување на основните функции, како тоалети, остави, перална, котлара).

Предвиденото решение нуди автомобилски пристап до локацијата, потребен паркинг согласно важечката легислатива за објекти со оваа намена, внатрешна пешачка инфраструктура и површини со зеленило и рекреативна намена.

Од самиот пристапен пат почнува пешачкиот пристап кон локацијата кој кружно тече околу централниот отворен простор и истиот ја прати конфигурацијата на теренот. Од овој главен пристапен пат кој е со ширина од 2.75 м и пад од 12% до 0% се пристапува до сите поединечни објекти.

На анализираната парцела предвидени се 4 поединечни објекти:

- Објект бр. 1.1.1 - Бунгалов 1 и 2 (кој опслужува $2 \times 2 = 4$ единици)
- Објект бр. 1.1.2 - Бунгалов 3 и 4 (кој опслужува $2 \times 2 = 4$ единици)
- Објект бр. 1.1.3 - Бунгалов 5 (кој опслужува 2 единици)
- Објект бр. 1.1.4 - Централен објект (простории за заеднички престој)

Предвидени се 3 објекти, односно 5 бунгалови, со 10 независни единици со сопствена бања, со вкупен капацитет од 24 легла и можност за 4 дополнителни легла.

- Објект бр. 1.1.1 - Бунгалов 1 и 2

Овој објект е сместен на југозападниот дел од локацијата и ги опслужува бунгаловите 1 и 2 кои се поставени во низа со дилатациона фуга помеѓу нив. Во него се пристапува од североисток од главната патека и конфигурациски е сместен на највисоката точка на локацијата.

- Објект бр. 1.1.2 - Бунгалов 3 и 4

Овој објект е сместен на југоисточниот дел од локацијата и ги опслужува бунгаловите 3 и 4 кои се поставени во низа со дилатациона фуга помеѓу нив, земајќи ја во предвид и висинската разлика на теренот. Во него се пристапува од северозапад од главната патека. Еден од овие бунгалови е адаптиран за пристап и престој на инвалидизирани лица.

- Објект бр. 1.1.3 - Бунгалов 5

Овој објект е сместен на југоисточниот дел од локацијата и опслужува 2 независни единици. Во него се пристапува од југозапад од главната патека и конфигурациски е сместен на најниската точка на локацијата.

- Централен објект - заеднички простории

Овој објект е сместен на северниот дел од локацијата и ги опслужува просториите за заеднички престој. Користејќи ја конфигурацијата на теренот содржините се сместени на три нивоа.

Во централниот објект на ниво (0.00) се влегува од југ директно од дворното место. Преку влезниот хол и скалиштето се опслужени со топла врска сите предвидени простории во овој објект. На ова ниво се сместени санитарните јазли, засебно за машки, женски и инвалидизирани лица, кујната, трпезаријата и дневниот престој. Предвиден е и економски влез од северната фасада кој води до оставата за храна и кујната, каде е предвиден и санитарен јазол за вработените лица.

Преку скалиштето се пристапува на нивото (3.15), кое е дел од поткровниот простор каде се предвидени просториите за работа. На најдолното ниво -3.00, предвидена е менаџерска канцеларија за целиот комплекс, соба за рекреација со сопствен санитарен јазол, како и остава, перална и котлара. Во котларата се пристапува директно од терен.

Проектен опфат.....2.878,0m²

Површина за градење.....597,0m²

Пешачко-колска површина.....664,2m²

Пешачка површина.....476,5m²

Површина на зеленило.....1.140,3m²

ТАБЕЛА СО НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА КП бр. 567/2

	проектен опфат	површина за градење	пешачка и пешачко-колска површина	зеленило
површина (m ²)	2878,0	597,0	1140,7	1140,5
процент на застапеност (%)	100	20.7	39.6	39.7

До предметната парцела се пристапува преку локален пат за село Нижеполе и истиот до градежната парцела ќе биде обезбеден од катастарската парцела 733/2 (култура - патишта, сопственост на РСМ). Во рамките на предметната парцела е предвидено сообраќајно решение, се пристапува автомобилски и пешачки од северозападната страна до предвиден паркинг простор преку кој понатаму се пристапува до пешачко-колска патека која кружи околу центарот на локацијата и овозможува пристап од неа до сите објекти.

На просторот планиран за паркинг се предвидени 8 паркинг места од кои едно е за инвалидизирани лица. Предвидените паркинг места се согласно Правилник за урбанистичко планирање - за намена А4 - времено сместување - 1 паркинг место на 8 легла. Во предметната парцела, според планираната програма предвидени се максимум 28 легла, што значи:

$$28 \text{ легла} / 8 = 3.5 = 4 \text{ паркинг места}$$

Спрема Правилник за урбанистичко планирање потребни се 4 паркинг места, а на локацијата се предвидени 4 паркинг места за корисниците, 3 паркинг места за посетители и 1 паркинг место за инвалидизирани лица.

Патеката која е предвидена кружно да поминува низ центарот на локацијата овозможувајќи им на корисниците пристап до сите објекти планирана е со широчина од 3.75м, истата е со пад од 0% до 12% заради конфигурацијата на теренот. Патеката е континуирана и преку неа е овозможен пристап за против пожарно возило.

Сообраќајната површина во рамките на анализираната парцела изнесува 1.140,7 м², односно 39.6% од вкупната површина на анализираната парцела.

Завршната обработка на пристапната патека од влезот во парцелата до паркинг местата е предвидена од бехатон плочки, а патеките кои продолжуваат внатрешно и кои овозможуваат пристап до и ги поврзуваат објектите едни со други се предвидени со завршна обработка исто така од бехатон плочки врз набиена земја.

Партерното решение се состои од површина за пристап-пристапни патеки, ниско и високо зеленило. Согласно член 166 и 169 од Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21 и 104/22), а имајќи ја во предвид основната намена, типот и големината на градбата, во рамки на градежната парцела планирано е приватно дворно зеленило. Теренот кој е предмет на овој проект е во пад, а објектите кои се предвидени се на различни нивоа едни од други. За совладување на различните нивоа предвидена е една главна патека која е со кружна форма и неколку споредни патеки за пристап до објектите. Кружната патека е континуирана со профил

од 3.75 м овозможувајќи евентуален пристап на против-пожарно возило или возило за помош. Главната патека заради падот на теренот има на делови различен пад од 0% до 11% и истата има завршна обработка од бехатон плочи поставени на претходно набиена земја. Од главната патека се разграничуваат посебни патеки кои водат до објектите, од кои две се предвидени во пад за пристап на инвалидизирано лице до објектите. Во централниот дел кој е формиран од патеките, предвидено е скалесто седење на неколку нивоа т.е. платформа за заедничка употреба на корисниците.

Предметната парцела се наоѓа во с. Нижеполе, во планински предел со живописна природа, па цел на ова проектирано решение е формирајќи минимални потребни површини за градба и инфраструктура да се задржи максимално зеленилото околу објектите и низ цела парцела. Површината наменета за зеленило е поделена на површина со ниско зеленило и површина со високо зеленило, а во рамките на парцелата вкупната озеленета површина изнесува 1.140,5 м², односно 39.7% од вкупната површина на анализираната парцела.

Според податоците добиени од ЈКП Водовод - Битола со број 08-5/70 од 04.07.2022 год. на предметната локација не постои водоводна инфраструктура. Со оглед на тоа, нема да се користи независен изворник и подземни води, односно, снабдувањето со потребната количина на технолошка вода ќе биде решено со помош на вкопан резервоар за вода со капацитет од 5Т имајќи ги во предвид максималниот број на легла 28 и водоснабдителна норма Q од 150л/ден/корисник.

Ваквото решение ќе се користи се до моментот додека ЈКП Водовод - Битола не обезбеди приклучок до водоводната мрежа.

Според податоците добиени од КЈП Нискоградба - Битола со број 08-842/1 од 18.07.2022 год. на предметната локација не постои канализациона инфраструктура. Имено при проектирањето на новата канализациона мрежа за објектите кои се предвидени да се изградат на посочената локација, се предвидува сепаративен систем т.е. отпадните и атмосферските води се прифатат со посебни канализациони цевки. Отпадните фекални води предвидено е да се прифатат и одведат до пречистителна станица со капацитет од 16.000л имајќи ја во предвид пресметаната отпадна фекална вода (7л/с) според максималниот број на корисници - 28 и предвидениот санитарен прибор. Атмосферските води ќе се прифатат и одведат во предвидениот резервоар за технолошка вода и истите ќе се искористат за водоснабдување на дел од објектот и за наводнување на зелените површини предвидени во партерното решение.

Согласно податоците за електроенергетски објекти и инфраструктура од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје (10-26/3-315 од 12.07.2022 год.) на анализираната локација нема постоечки ел. енергетски инсталации.

Потребната електрична енергија предвидено е да биде обезбедена преку бетонска столбна трафостаница (БСТС) до максимум 400кВА (димензионирањето и опремата на трафостаницата ќе бидат дефинирани со основниот проект за трафостаницата, согласно предвидената едновремена моќност од предвидените објекти кои се предмет на напојување.

Дел од потребната електрична енергија ќе биде обезбедена преку фотоволтаичен систем, поставен на кровната конструкција. Моќноста на фотоволтаичниот систем ќе биде дефинирана согласно основниот проект за ел. инсталации.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Доследно спроведување на планот.

Во поглед на озеленувањето, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај објектот. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандард и нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

Канализационата мрежа е предвидена да биде приклучена на пречистителна станица.

Кога станува збор за мониторинг за животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Треба да се земе во предвид и анализата на алтернативи од која се прави аспект за избор на најдобро решение за намена на локацијата заедно со нејзината економска оправданост, идеен развој, финансиски можности и заштита на животната средина.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оценка на животната средина е во вклучување на аспектите од полето на социјалата, економијата и животната средина, меѓусебната соработка, развој на регионалните цели и целите за одржлив развој и заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18)) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 74/05);
3. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
4. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
5. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 144/07);
6. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08);
7. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18, 168/18 и 32/20);
8. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15);
9. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04);
10. Закон за водите („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21);
11. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
12. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99 и 71/99);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
14. Закон за отпад („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15, 39/16, 63/16 и 31/20) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 31/20 и 216/21);
15. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ” бр. 100/05);
16. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);

17. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 64/93);
18. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19);
19. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18);
20. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ” бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 и 27/18).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ ипфатени во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
3. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
4. Директива за вода за пиење (98/83/ЕС) дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
5. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
6. Директива за мерење на квалитетот на водата за пиење (79/869/ЕЕС) дополнета со Директивите 81/855/ЕЕС, 91/692/ЕЕС, и Регулативата (ЕС) 807/2003 ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007)
7. Директива за Стратешка оценка на животна средина (2001/42/ЕС)
8. Директива за пристап на информации за животната средина (2003/4/ЕС)

Додаток

Врз основа на член 65 став (6) од Законот за животната средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 111/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22), општина Битола, на ден _____ година, донесе

Одлука за спроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола потребно е да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животната средина.
2. Како органи засегнати од имплементација на планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола се определуваат следните: општина Битола, Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за транспорт и врски, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, ЕВН.
3. За планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола, за чија изработка е одговорно Архинова ДООЕЛ Битола, а го донесува општина Битола, донесувањето на планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола ќе има влијание врз животната средина.
4. Обемот на извештајот за стратегиска оцена треба да ги опфати следните аспекти: влијание врз подземните и површинските води, влијание врз почвата, влијание по однос на генерирање на комунален и градежен отпад, влијание врз амбиентниот воздух, влијание врз биодиверзитет, влијание од несреќи и хаварији.
5. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување на стратегиска оцена се објавува на веб страната на Општина Битола на следната веб адреса: www.bitola.gov.mk
6. Против оваа одлука јавноста има право на жалба до Министерство за животна средина и просторно планирање во рок од 15 дена од денот на објавување на одлуката на веб страната.

Бр. _____
Место Општина Битола

Градоначалник
Примариус Д-р.
Тони Коњановски

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Архивски број УП1-15-1953/2022

Дата: 18 -10- 2022

ДО: Општина Битола
Булевар 1ви Мај бр. 61
7000 Битола
Република Северна Македонија

Арх. знак	_____
Рок на чување	_____
	20 _____ год.
	Потпис

ПРЕДМЕТ: Известување
Врска: Ваш бр. 08-1080/2020 од 04.10.2022 година

Почитувани,

Во врска со Вашето барање на мислење доставено до Министерството за животна средина и просторно планирање – Сектор за просторно планирање под бр. УП1-15-1953/2022 од 06.10.2022 година поврзано со постапката за носење на планската документација Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже поле, – Општина Битола, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина („Службен весник“ бр: 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 183/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) Вашата Одлука за спроведување на Стратегиска оценка за влијание на животната средина и формуларот, Министерството за животна средина и просторно планирање ги прифаќа.
Одлуката заедно со формуларот задолжително се објавуваат на веб страната на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Со почит,

ПО ОВЛАСТУВАЊЕ НА МИНИСТЕР
РАКОВОДИТЕЛ НА СЕКТОР
Nebi Rexhepi

Изработил: Бајрам Цамик

Одобрил: Милева Тагасовска

Користена литература

- Просторниот план на РМ, 2004;
- Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена А.4.3-Викенд куќи и други објекти за времено сместување на КП бр. 567/2, КО Ниже Поле, општина Битола;
- Услови за планирање на просторот;
- Директива за стратегиска оцена на животна средина (2001/42/ЕС);
- Домашни и меѓународни документи, планови, програми и стратегии;
- Достапни искуства и практики.